KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
Uluslararası Dil, Edebiyat, Kültür, Tarih, Sanat ve Eğitim Araştırmaları Dergisi
The Journal of International Language, Literature, Culture, History, Art and Education Research

Sayı/*Issue* 18 (**Ekim**/*October* 2024), s. 25-69.
Geliş Tarihi-*Received*: 15.09.2024
Kabul Tarihi-*Accepted*: 30.10.2024
Araştırma Makalesi-*Research Article*
ISSN: 2687-5675
DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.232

Yaşar Kemal'in "Karıncanın Su İçtiği" Romanında Yer Alan İkilemeler

Duplicates in Yaşar Kemal's Novel "Karıncanın Su İçtiği"

Melek ÇUBUKCU*

Öz

Genel söz varlığının içerdiği ögeler: *temel söz varlığı, yabancı sözcükler, deyimler, atasözleri, ilişki sözleri, kalıplaşmış sözler, terimler, çeviri sözcükler*dir. Türkçenin söz varlığı düşünüldüğünde, *Türkçenin türetme gücü ve eğilimi, unutulan eski sözcükler, kavramlaştırma, ikilemeler, çok anlamlılık, eş anlamlılık, lehçe ve ağızlarda sürdürülen eski ögeler* bu alanda incelenmesi gereken başlıklardandır. Bu başlıklar altında yer alan ikilemeler de dikkate değer bir konumdadır. Zira Türkçe ikilemeler bakımından zengin bir söz varlığına sahiptir. Bir sanatçının veya yazarın da sahip olduğu söz dağarcığı ve dili kullanma yeteneği eserine yansır. İlgili bu söz varlığı da eser üzerine yapılan söz varlığı çalışmalarıyla ortaya çıkarılır. Bu çalışmada, Yaşar Kemal'in *Bir Ada Hikâyesi* dörtlemesinin ikinci kitabı olan, türlü savaşlar ve yıkımlarla yerlerinden, yurtlarından ayrılmak zorunda kalan insanların, yaşadıkları inanılmaz acıların üstüne yeni bir hayat kurmalarının anlatıldığı, *Karıncanın Su İçtiği* romanındaki ikilemeler incelenmiştir. Tespit edilmiş olan ikilemeler anlam özelliklerine ve morfolojik özelliklerine göre ayrıntılı olarak incelenmiştir. Her örnek için metinde ilgili kısımdan alıntı yapılmış ve sayfa numarası da gösterilmiştir. Hem iyi bir geleneksel anlatıcı hem de halkın sesi durumunda olan Yaşar Kemal'in kullandığı dil halkın kullandığı doğal dildir. Bu bakımdan düşünüldüğünde ilgili romanda yer alan ikileme sayısı da fazladır. Bu çalışma ile ikilemelerle ilgili güncel söz varlığımıza katkı sağlamak mümkündür. Çalışma ayrıca, ünlü roman yazarının ve kimilerine göre "tarih anlatıcısı"nın dönemindeki sözvarlığının tespit edilmesi ve günümüz söz varlığı ile karşılaştırma yapılabilmesi bakımından da önemlidir.

Anahtar kelimeler: Yaşar Kemal, söz varlığı, ikilemeler.

Abstract

The elements included in the general vocabulary are; basic vocabulary, foreign words, idioms, proverbs, relationship words, formulaic words, terms, translated words. When the vocabulary of Turkish is considered, the derivation power and tendency of Turkish, forgotten old words, conceptualization, reduplications, polysemy, synonyms, old elements maintained in dialects and dialects are the titles that should be examined in this field. The reduplications under these titles are also in a noteworthy position. Because Turkish has a rich vocabulary in terms of reduplications. The vocabulary and language usage ability of an artist or writer are also reflected in their work. This relevant vocabulary is also revealed through vocabulary studies conducted on the work. In this study, the reduplications in the novel Karıncanın Su İçtiği, the

* Dr. Öğretim Üyesi, Çukurova Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, e-posta: melek0134@gmail.com, ORCİD: 0000-001-6821-2681.

second book of Yaşar Kemal's Bir Ada Hikâyesi tetralogy, which tells the story of people who are forced to leave their homes and homes due to various wars and destructions and how they establish a new life after the incredible pain they experience, were examined. The identified reduplications were examined in detail according to their semantic and morphological features. For each example, the relevant part of the text was quoted and the page number was also shown. The language used by Yaşar Kemal, who is both a good traditional narrator and the voice of the people, is the natural language used by the people. When considered from this perspective, the number of reduplications in the relevant novel is also high. It is possible to contribute to our current vocabulary regarding idioms with this study. The study is also important in terms of determining the vocabulary of the famous novelist and, according to some, the "history teller" during his time and making a comparison with today's vocabulary.

Keywords: Yaşar Kemal, vocabulary, reduplications.

1. Giriş

1.1. İkilemeler

Türkçede kullanılan ikilemeler anlatıma güç veren bir özelliğe sahiptir. Bu özelliği ile Türkçe, kalıplaşmış ögelerden oluşmuş söz varlığı içerir duruma gelmiştir. İkilemeler, hem yapı hem söz dizimi hem de anlambilimin en önemli niteliklerinden biridir. Yunanca hendiadyoin terimiyle adlandırılan ikilemeler, diğer dillerden farklı olarak Türkçede sıkça kullanılmaktadır. Sözcük türleri açısından bakıldığında da ikilemeler içinde zengin örneklere rastlamak mümkündür.

Türkçenin en eski dönemlerinden beri kullanılmış olan ikilemeler, Türkçe'nin ilk yazılı metinleri olan Orhun Yazıtlarında da sıkça kullanılmıştır. Uygur metinleri için de aynı durum söz konusudur. Mehmet Yastı, bu dönemdeki ikilemeler üzerine çalışmış, Göktürk ve Uygur metinlerinde geçen ikilemeleri tespit etmiş ve günümüz Türkçesi ile karşılaştırmıştır:

"Altun kumuş "altın ve gümüş", arkış tirkiş "kervan kafile", at ku "ad ve ün", bag bodun "boylar ve kabileler", baglar bodun "beyler ve halk", ab bark "ev bark", kız koduz "kızlar ve kadınlar", kun kul "cariye ve erkek köle", kurt konuz "börtü böcek", yabız yablak "sefil ve perişan", yok cıga "yok yoksul", yurtda yolta "dağda bayırda", olu yitu "öle yite", yir sub "yer ve su", ıda taşda "ormanda ve kayalıklarda", tunlu kunlu "geceli gündüzlü", ecum apam "atalarım ve dedelerim", ağış barım "mal mülk", yarıkınta yalmasınta "zırhında kaftanında", tebliğ kurluğ "hilekar ve sahtekar", icin taşın "içini dışını" gibi çok sayıda ikilemenin kullanıldığını görmekteyiz. Uygur Türkçesi metinlerinde geçen ikilemelere ise a_uru a_uru "yavaşça, sessizce, yavaşçacık", adru adru "ayrı ayrı", ağır ağır "ağırbaşlı, pek ciddi, şerefli", a_uru tur_uru "doğru, müstakim", asan tukal "sağ ve selamet, sağ-esen", basa basa "durmadan, fazlasiyle", birar birar "birer birer", birin birin "teker teker", bakiz balguluk "açık, sarih, belli", arkligin arksizin "ister istemez" (Yastı, 2007, s. 53).

Kaşgarlı Mahmud, Oğuzların sözcükleri ikilemeli olarak kullandığını söylerek Oğuzların dilini şu şekilde anlatır:

Bilinmelidir ki Oğuzların dili incedir, Türklerin birisi asıl ve kök öbürüsü takıntı olmak üzere çift olarak kullandıkları her bir ismin ve fiilin Oğuzlar takıntı olanını kullanırlar. Halbuki öbür Türkler, bunu tek olarak söylemezler. Söz gelimi, Türkler bir şeyi kattıkları zaman kattı kardı, derler. Burada kök olan kattı'dır. Kardı kelimesi takıntıdır. Oğuzlar bir şeyi bir şeyle karıştırdıkları zaman kardı deyip asıl olanı bırakırlar. Yine böyle Türkler edgü yawlak derler, iyi kötü demektir. Edgü = iyi, yawlak = yawuz, kötü, anlamındadır. Bu ikisini birlikte kullanırlar. Tek olarak birisini kullanmazlar. Oğuzlar ise bunları tek, yalnız olarak tanırlar (Atalay, 1998).

TDK'nin Büyük Türkçe Sözlüğünde ikilemenin tanımı, *anlamı güçlendirmek için aynı kelimenin tekrarlanması, anlamları birbirine yakın, karşıt olan veya sesleri birbirini andıran*

kelimelerin yan yana kullanılması olarak verilir (Tdk, https://www.sozluk.gov.tr) (Erişim Tarihi: 03.10. 2024).

Doğan Aksan, dünyanın pek az dilinde Türkçedekine yakın oranda görülen ikilemelerin bugün Korecede ve bir ölçüde Japoncada bulunduğunu buna karşılık Hint-Avrupa dillerinde pek az örneğine rastlandığını, koskoca Latin yazınında birkaç ikileme görüldüğünü (Aksan, 2016, s. 127), iki ayrı göstergenin , tek bir gösterge olarak, belli bir gösterilene sahip olduğunu, zihinde kimi kez tek tek çözümlenme yerine yeni bir kavramın oluşmasını sağladığını, "iyi kötü" ikilemesinde nitelenen eylemin ne iyi ne de kötü olduğunu, ikisi ortası, orta karar bir nitelemenin söz konusu olduğunu söyleyerek (Aksan, 2016, s. 128) Türkçede aynı sözcüğün yinelenmesiyle kurulan ikilemelerin sık kullanılmasının, zihinde bir kavramın algılanması sırasında onun pekiştirilmesini, güçlendirilmesini sağlayan bir anlatım biçimi olduğunu dile getirir (Aksan, 2016, s. 129-130).

Aksan ayrıca, önsesi /m/ ile değiştirilerek ikinci kez kullanılan bir sözcükle oluşan ikileme örneklerinde yine pekiştirmeli, güçlü bir anlatım gerçekleştiğini, "kadın tutmamışlar" yerine "kadın madın tutmamışlar", "herhangi bir silah görmedim" yerine "silah milah görmedim" ifadesinin çok daha etkili bir anlatım sağladığını, bu kullanım biçiminin özellikle olumsuz yargılarda, bunların pekiştirilmesi için başvurulan bir yol olduğunu , bununla birlikte, olumlu anlatımlarda da; "kitap mitap aldık" ya da "çadır madır gerekli" gibi tümcelerde kullanıldığını ifade eder (Aksan, 2016, s. 130-131).

Vecihe Hatiboğlu ikilemenin, *anlatım gücünü arttırmak, anlamı pekiştirmek, kavramı zenginleştirmek amacıyla, aynı sözcüğün tekrar edilmesi veya anlamları birbirine yakın yahut karşıt olan ya da sesleri birbirini andıran iki sözcüğün yan yana kullanılması* olduğunu söyler (Hatiboğlu, 1981, s. 12).

Hatipoğlu ayrıca, aynı kökten değişik biçimde kurulan iki sözcüğün yan yana kullanılmasının kavramda ayrıca bir güç, bir pekiştirme sağlamadığı için ikileme olamayacağını, bunlara kökteşleme dendiğini, örtü örtmek, ütü ütülemek, yazı yazmak, yemek yemek ve benzerlerinin ikileme olmadığını ifade eder (Hatiboğlu, 1981, s. 18).

Saadet Çağatay ikileme için "Hendiadyoin" sözcüğünü kullanır ve şu açıklamayı yapar:

Aynı manada yahut yakın manadaki iki kelimenin bir tek kelime gibi anlam ifade etmesine hendiadyoin denir. Hendiadyoinler ekseriye iki sinonimden ibarettir. Bunların yanında birbirini tamamlayan, bazen de birbirinin karşılığı hatta zıddı olan kelimelerden mürekkep Hendi-n'ler vardır ki bu gibi teşkillerin kısımlarına antonyme deriz (Çağatay, 1978, s. 29).

Ergin, başa bir ses ilâve edilenlerde, vokalle başlayan kelimelerin doğrudan doğruya başına; konsonantla başlayanların o konsonantı kaldırılarak yerine bir m sesi getirildiğini, böylece elde edilen kelime tekrarın ikinci unsuru olarak kullanıldığını, "adam madam", "su mu", "iş miş"," koştu moştu", "deniz meniz" örneklerini vererek açıklar (Ergin, 2012, s. 378).

Ergin ayrıca, başa hece ilâve edilenlerde genellikle bazı sıfatların ilk hecelerinin alındığını, bu hecelerin sonuna vokalle bitiyorlarsa doğrudan doğruya, konsonantla bitiyorlarsa o konsonantları atılarak m, p, r, s seslerinden birinin getirildiğini, meydana gelen, ilk heceden doğma bu unsurun ayrı bir kelime gibi asıl kelimenin önüne getirildiğini, böylece hece tekrarına dayanan, bir bakıma tekrar diyebileceğimiz bir grubun ortaya çıktığını, "düm düz", "yem yeşil", "ap açık", "sap sarı", "çar çabuk", "çır çıplak", "büs bütün", "kas katı" örneklerini vererek açıklar ve bazen "sapa sağlam",

"güpe gündüz", "düpe düz"," çırıl çıplak" örneklerinde olduğu gibi p'den sonra bir a, e; r'den sonra ise bir "ıl, il" getirildiğini de ifade eder (Ergin, 2012, s. 25).

Hengirmen ikilemeler için şu açıklamaları yapar: *Anlatımı daha güzel ve etkili duruma getirmek için aralarında ses benzerliği bulunan yakın, aynı ya da zıt anlamlı sözcüklerin yan yana kullanılmasına ikileme denir. İkilemeler genellikle iki sözcükten oluşur. Kimi zaman üç sözcükten oluştuğu da görülür. İngilizce, Almanca, Fransızca, Arapça, Farsça gibi dillerde ikilemelerin sayısı otuz kırkı geçmez. Bu nedenle ikilemeler Türkçenin en büyük ve önemli özelliklerinden biridir. Anlatımda tekrar ve ahenk öğrenmeyi kolaylaştırır. İkilemelerin de en önemli özelliği sözcüklerin tekrarı ve bu tekrardan oluşan ahenktir. Ses benzerliği olan sözcüklerin yan yana kullanılışı hem anlamı pekiştirir hem ahengi arttırır. Böylece dil şiirsel bir güzellik kazanır. Türkçenin mucizevi güzelliğinde ikilemelerin büyük payı vardır* (Hengirmen, 2002, s. 411).

Dilek, ikileme kavramının farklı dillerdeki karşılıklarına değinir ve şu açıklamaları yapar: *İkilemeler, dilimizde çok kullanılan dil birliklerindendir. İkileme; Fransızcada redoublement, hendiadyoin, Almancada Verdoppelung, hendiadyoin, İngilizcede reduplication dual, hendiadyoin, Rusçada reduplikatsiya (редупикаџия) povtor udvoyeniye (повтор удвоение), parnıye slova (парные слова) terimleri ile karşılanır. Türkiye Türkçesi dilciliğinde ise, ikilemenin karşılığı olarak, ikiz kelime, ikizleme, kelime koşması, tekrar, bağlam öbeği, ikilemeli (yinelemeli) ad, hendiadyoin ve çoğunlukla da "ikileme" kelimeleri kullanılır. Diğer Türk lehçelerinde ise, koş söz, qos söz, cüft söz, cüft tekrar söz, tekrariy söz, narın demdek adı, xos xadıl sös ve kolbolu sös kelimelerinin ikileme karşılığında kullanıldığı görülür* (Dilek, 2004, s. 83).

Eker ikilemelerin çeşitlerinden birinden bahseder ve şunları dile getirir: *İlâveli tekrar olan ikilemelerden bazıları şunlardır: apaçık, bembeyaz, kupkuru, büsbütün, darmadağınık, çepçevre, koskocaman. Bunların benzerleri daima bitişik yazılır* (Eker, 2005, s. 503).

Bu çalışmada, Yaşar Kemal'in *Bir Ada Hikâyesi* dörtlemesinin ikinci kitabı olan, türlü savaşlar ve yıkımlarla yerlerinden yurtlarından ayrılmak zorunda kalan insanların, yaşadıkları inanılmaz acıların üstüne yeni bir hayat kurmalarının anlatıldığı, *Karıncanın Su İçtiği* romanındaki ikilemeler incelenmiştir. Çalışmada bu eserin seçilmesi, Yaşar Kemal'in sözvarlığının zengin oluşu, halktan biri olarak Türk insanının günlük konuşma dilini yansıtması sebebiyledir. Bu çalışma ile ikilemelerle ilgili güncel söz varlığımıza katkı sağlamak mümkündür.

Çalışmada tespit edilmiş olan ikilemeler anlam özelliklerine ve morfolojik özelliklerine göre ayrıntılı olarak incelenmiştir. Her örnek için metinde ilgili kısımdan alıntı yapılmış ve sayfa numarası da gösterilmiştir. Elde ettiğimiz başlıklar: *Aynı sözcüğün tekrarıyla oluşmuş ikilemeler, zıt anlamlı sözcüklerle oluşturulmuş ikilemeler, biri olumlu biri olumsuz sözcükten oluşmuş ikilemeler, yakın anlamlı ikilemeler, eş anlamlı ikilemeler, biri anlamlı biri anlamsız sözcüklerle oluşturulmuş ikilemeler, ikisi de anlamsız sözcüklerle oluşturulmuş ikilemeler, sayılarla oluşturulmuş ikilemeler* biçimindedir. Ayrıca *aynı sözcüğün tekrarıyla oluşturulmuş ikilemeler* kendi içinde de sınıflandırılmış, *yalın isimlerle oluşturulan ikilemeler, yalın isim+ yönelme ekiyle kurulmuş ikilemeler, ayrılma+ yönelme durum ekli ikilemeler, üleştirme sıfatı almış ikilemeler, ünlemlerle oluşturulmuş ikilemeler, "mi" soru edatıyla pekiştirme amaçlı oluşturulmuş ikilemeler* incelenmiştir. *Fiil çekim ekleriyle oluşturulmuş ikilemeler* ise ayrı bir başlık altında incelenmiş, bu örnekler *fiilimsilerle oluşturulmuş ikilemeler ve haber kipleriyle oluşturulmuş ikilemeler* biçiminde sınıflandırılarak incelenmiştir.

2. Bulgular

2.1. Aynı Sözcüğün Tekrarıyla Oluşturulan İkilemeler

2.1.1. Yalın Durumda Olan İkilemeler

Bu durumdaki ikilemelere dâhil edilen ikilemeyi oluşturan bazı kelimeler aslında ek aldığı halde zamanla aldıkları ekler kelimenin köküyle bütünleşerek tek bir sözcük gibi algılanmış ve kullanımda sanki ek almamış gibi görünmüştür. Çalışmada bu şekilde olan ikilemeleri de yalın durumdaki ikilemeler içerisinde değerlendirilmesi uygun görülmüştür. Toplam örnek sayısı 336'dır.

3 örnekte ikilemeler isim görevinde kullanılmıştır:

-.....denizden patpat sesleri geldi.... (KSİ, s. 302)

-Denizden kulağına hiç motor patpatı geldi mi? (KSİ, s. 302)

-Gün atmadan teknelerin patpatıyla uyandılar. (KSİ, s. 291)

121 örnekte ikilemeler sıfat görevinde kullanılmıştır:

-.....açık açık gözlerini dikti Poyraza baktı. (KSİ, s. 309)

-..... ağır ağır yarların kayalığına gidiyordu. (KSİ, s. 14)

-.....yanakları gene al al oldu. (KSİ, s. 483)

-....yüzleri al al olmuştu. (KSİ, s. 56)

-Zehranın yanakları al al oldu. (KSİ, s. 319)

-Zehranın yanakları al al oldu. (KSİ, s. 324)

-Kaval herkesi başka başka dünyalara götürmüştü. (KSİ, s. 327)

-.....biçim biçim, böylesine bir kuş kümesini hiçbir yerde görmemişti. (KSİ, s. 368)

-..... bol bol su içti. (KSİ, s. 157)

-.....bahçeye bol bol kabak ekeriz. (KSİ, s. 398)

-Bol bol çay içtik. (KSİ, s. 490)

-İnşallah gelecek yıl bol bol. (KSİ, s. 398)

-... karnını bol bol suyla dolduruyor.... (KSİ, s. 135)

-.....boy boy..... böylesine bir kuş kümesini hiçbir yerde görmemişti. (KSİ, s. 368)

-... buruş buruş eli balığa uzandı, aldı... (KSİ, s. 85)

-..... giyiti buruş buruştu.... (KSİ, s. 301)

-..... kara şalvarı buruş buruş.... (KSİ, s. 34)

-Bir türlü inanamıyordu bu cıvıl cıvıl şehrinin böyle yapayalnız kalışına. (KSİ, s. 146)

-Adamı görür görmez gözleri çakmak çakmak oldu. (KSİ, s. 20)

-..... kemiklerinin sesi geliyordu çukurdan çatır çatır... (KSİ, s. 159)

-.....çeşit çeşit kokular geliyordu. (KSİ, s. 157)

-Çeşit çeşit balık ağı da almayı da unutma! (KSİ, s. 248)

-.....İçinde ıssızlıktan çın çın öten şehrinin..... (KSİ, s. 156)

-....ortalığı çın çın öten bir sessizlik aldı. (KSİ, s. 334)

-Meyin sesi çın çın öten ıssızlığı doldurdu. (KSİ, s. 151)

-Ağaefendi, hiç böyle durgun, çizgi çizgi olmuş bir deniz görmedim... (KSİ, s. 409)

-Deniz yer yer çizgi çizgi, halka halkaydı. (KSİ, s. 409)

-.... bu adada çok çok yılan var. (KSİ, s. 19)

-.... çok çok balık yiyesin ki kendine gelesin. (KSİ, s. 82)

-.... çok çok iyi olacak dedi. (KSİ, s. 60)

-..... çok çok iyi olacaksınız. (KSİ, s. 76)

-Çok çok iyi olur. (KSİ, s. 378)

-.....çuval çuval ceviz toplarlarmış.... (KSİ, s. 482)

-.....çuval çuval ekmek taşıyıp... (KSİ, s. 163)

-Yazılı kayadan damar damar ışıltılı kan akmaya başladı. (KSİ, s. 147)

-.....derin derin soluk aldı. (KSİ, s. 412)

- dinleyenlerin de tüyleri diken dikendi. (KSİ, s. 155)

-.... tüyleri diken diken oldu. (KSİ, s. 96)

-Tepeden tırnağa ürperdi, tüyleri diken diken oldu. (KSİ, s. 171)

-..... düzgün düzgün soluk alarak uyuyordu. (KSİ, s. 19)

-..... fıldır fıldır gözleri... (KSİ, s. 73)

-.....onun küçük fıldır fıldır dönen gözlerine bakamıyor, övgü sözleri ardı ardına sıralanıyordu. (KSİ, s. 273)

-Uso durdu, yöresine fıldır fıldır korkulu gözlerle baktı. (KSİ, s. 300)

-.....Kavlağın burnundan fitil fitil getirecek dedi. (KSİ, s. 398)

-.... daha gıcır gıcır yenisini bulurum., (KSİ, s. 267)

-.... gıcır gıcır tekne uçuyordu. (KSİ, s. 292)

-..... gıcır gıcır tekne alırlar.... (KSİ, s. 30)

-Deniz yer yer çizgi çizgi, halka halkaydı. (KSİ, s. 409)

-... giyitleri paramparça, hilim hilimdi. (KSİ, s. 73)

-Şu hilim hilim, şu çıplak, aç insanlar ona çok dokunmuştu. (KSİ, s. 89)

-Yaşlı zeytinlerin yaprakları bile dolgun, ışıl ışıldı. (KSİ, s. 316)

-.....katar katar olmuş turnalar ilişti gözlerine. (KSİ, s. 371)

-... koca koca kaya parçaları sürükleyerek... (KSİ, s. 118)

-.... kucak kucak odun taşıdılar. (KSİ, s. 57)

-.... küçük küçük seyrek dalgalar vuruyorlardı. (KSİ, s. 57)

-.....küme küme hüthütler geldiler.... (KSİ, s. 372)

-.....küme küme kuş indi. (KSİ, s. 347)

-.....küme küme kuşlar konup kalkıyordu. (KSİ, s. 253)

- teneke teneke salamura balığı, küp küp otlu peynir almış.... (KSİ, s. 153)

-..... paçalı donu liyme liyme olmuştu. (KSİ, s. 73)

-....liyme liyme olmuş, kara çizgili Karadeniz işi önlükleri.... (KSİ, s. 489)

-Karların üstüne de oluk oluk kan dökülüyordu. (KSİ, s. 147)

-.....kanatları pır pır, durdu. (KSİ, s. 349)

-... dikiş makinası pırıl pırıldı. (KSİ, s. 101)

-... kan damlaları pırıl pırıldı, ışıldıyordu. (KSİ, s. 146)

-.....pırıl pırıl dükkanları.... (KSİ, s. 487)

-.....pırıl pırıl, pırıl da pırıl. (KSİ, s. 484)

-....kucağında pırıl pırıl bir makinayla çıktı. (KSİ, s. 96)

-Ev tertemiz, pırıl pırıldı. (KSİ, s. 78)

-İçerisi pırıl pırıldı.... (KSİ, s. 483)

-İçi pırıl pırıl arınmış Faki... (KSİ, s. 341)

-Kilise pırıl pırıldı. (KSİ, s. 152)

-Tekne pırıl pırıldı. (KSİ, s. 258)

-Yedi yaşında bir çocuk, saf, pırıl pırıl... (KSİ, s. 206)

-....az ötesinde arka arkaya, pul pul menevişli üç balık fırladı...(KSİ, s. 12)

-.... pul pul parıltılı suyun yüzüne savruluyordu (dağ) (KSİ, s. 150)

-..... pul pul mavilerin arkasındaki ışıltıların.... (KSİ, s. 194)

-....pul pul parıltılar. (KSİ, s. 140)

-..... renk renk kilimlerin, halıların üstünden... (KSİ, s. 149)

-..... renk renk balık sürülerini görürdün. (KSİ, s. 215)

-.....renk renk parlak kuşları başının üstünde.... (KSİ, s. 364)

-... dalları renk renk kuştan gözükmeyen ormana kadar koştular. (KSİ, s. 126)

-... rafları renk renk kumaşla doluydu. (KSİ, s. 93)

-... renk renk fistanlarını savurarak. (KSİ, s. 107)

-... renk renk kabuklu uçan böceklere... (KSİ, s. 16)

-... renk renk urbalarını giymiş... (KSİ, s. 107)

-.... renk renk ışıklara ne oldu... (KSİ, s. 139)

-.... renk renk, anaları gibi çiçekli fistanlar giyinmiş... (KSİ, s. 44)

-..... bahar günü hep birden açmış yüzlerce renk renk çiçek bahçeleriyle dolardı. (KSİ, s. 215)

-..... renk renk işlemeli tavanlar.... (KSİ, s. 291)

-..... renk renk pampal açmıştı. (KSİ, s. 350)

-..... renk renk.... böylesine bir kuş kümesini hiçbir yerde görmemişti. (KSİ, s. 368)

-....öteki küçük renk renk kuşlar.... (KSİ, s. 372)

-....renk renk çakıltaşlarının üstüne çökmüş... (KSİ, s. 410)

-Düzlüğü, renk renk turna tellerinden sağılan ince, belli belirsiz savrulan kıvılcım buğusu aldı. (KSİ, s. 372)

-Evlerin hepsi ahşaptı, renk renk. (KSİ, s. 259)

-.....üst üste, renk renk kaynaşan kelebekler..... (KSİ, s. 351)

-.....renk renk çiçekle dolmuş.... (KSİ, s. 368)

-.....renk renk güzel tekneleri... (KSİ, s. 64)

-.....şalvarlık renk renk kumaşları... (KSİ, s. 99)

-Şu tepeden aşağıya set set bağlar.... (KSİ, s. 36)

-....titremesi sıcak sıcak bal şerbetini, çayları içince durdu. (KSİ, s. 211)

-Sici bir sapsarı ottur, uzun, tel tel, at kuyruğu gibi. (KSİ, s. 328)

- teneke teneke salamura balığı, küp küp otlu peynir almış.... (KSİ, s. 153)

-..... onun teneke teneke altınları.... (KSİ, s. 400)

-Onda teneke teneke altın var. (KSİ, s. 398)

-... top top basmaları, pazenleri.... (KSİ,s. 99)

-.... top top kumaşları raflardan indirdi. (KSİ, s. 93)Sayfa 96

-Bir yanda top top kumaşlar... (KSİ, s. 224)

-Her çalının altında top top menekşe. (KSİ, s. 432)

-Evin içinde ne kadar çok, torba torba mermi.... (KSİ, s. 25)

-Ve gökyüzü, renk renk, tür tür, büyüklü küçüklü kuşlarla gittikçe doluyordu. (KSİ, s. 372)

-.... türlü türlü balık geliyor... (KSİ, s. 125)

-.....türlü türlü kokular getiriyordu. (KSİ, s. 369)

-..... ne çok uzun uzun tüfek..... (KSİ, s. 25)

-.....dudakları kıpırdayarak uzun uzun dualar okudu. (KSİ, s. 156)

-.... yer yer aşınmış merdiveni gördü. (KSİ, s. 13)

-Deniz yer yer çizgi çizgi, halka halkaydı. (KSİ, s. 409)

-..... yığın yığın küçücük..... beyaz kelebekler uçuşuyordu. (KSİ, s. 312)

-Kılları yıldır yıldır mavi. (KSİ, s. 28)

-Armudun yöresi yumak yumak olmuş kanatların ipiltisinde, uğultusundaydı. (KSİ, s. 50)

212 örnekte ikilemeler zarf görevinde kullanılmıştır:

-Acı acı miyavlayınca farkına vardılar. (KSİ, s. 31)

-Poyraz Musa salt acı acı gülümsedi. (KSİ, s. 14)

-.....Poyrazın düşüncelerini adım adım izliyordu. (KSİ, s. 376)

-....adım adım Poyraz Musanın önüne geldi. (KSİ, s. 34)

-..... taş taş, ağaç ağaç, çiçek çiçek dolaştım. (KSİ, s. 432)

-nar bahçesini ağaç ağaç sessiz dolaştılar. (KSİ, s. 14)

-.... ağır ağır geçiyorlardı. (KSİ, s. 70)

-... ağır ağır çiğneyerek karnını doyurdu.... (KSİ, s. 145)

-... ağır ağır kalkarak gelip... (KSİ, s. 141)

-... ağır ağır üzüntülü baktı... (KSİ, s. 87)

-... kanatlarını ağır ağır sallayarak.... (KSİ, s. 125)

-.... başını ağır ağır suya indiriyordu. (KSİ, s. 322)

-.... göğe ağır ağır akmaya çabalıyordu. (KSİ, s. 196)

-.... karanlık ağır ağır açılıyordu. (KSİ, s. 145)

-.... kendi yöresinde ağır ağır üç kez döndü, durdu. (KSİ, s. 201)

-..... bir bulut daha ağır ağır geçti... (KSİ, s. 65)

-..... motor ağır ağır açılıyordu. (KSİ, s. 260)

-..... nane kokusunu ağır ağır içine çekti... (KSİ, s. 77)

-.....ağır ağır indi.... (KSİ, s. 408)

-.....karartıları ağır ağır gökten yere sağılıyordu. (KSİ, s. 369)

-.....kahvaltısını ağır ağır yaptı. (KSİ, s. 369)

-.....oradan oraya ağır ağır yürüyorlardı. (KSİ, s. 368)

-.....sonra ağır ağır kanatlar titremeye başladı. (KSİ, s. 50)

-....ancak ağır ağır ilerleyebildi. (KSİ, s. 344)

-Ağır ağır tepeye çıktı. (KSİ, s. 411)

-Başı önünde merdivenleri ağır ağır indi... (KSİ, s. 170)

-Çayı ağır ağır içerken başını önüne eğmiş... (KSİ, s. 416)

-Kadınlar ağır ağır.... yukarı çıktılar. (KSİ, s. 118)

-Nar çiçekleri al al dalgalanır... (KSİ, s. 13)

-.....araba araba..... şehirlere taşıdı. (KSİ, s. 382)

-.... az az dağıtıyordu. (KSİ, s. 129)

-Az az yiyor... (KSİ, s. 129)

-Sonra gazı az az artırdı Nişancı. (KSİ, s. 259)

-....her seferinde başka başka anlatıyordu. (KSİ, s. 410)

-Bazı bazı da silahlı, atlı kişilerle çocuklar arasında bir savaş başlıyor... (KSİ, s. 158)

-.... bir bir anlatacak... (KSİ, s. 130)

-.... kumaşları bir bir elden geçirdikten sonra.... (KSİ, s. 102)

-.... yitip gittiğini bir bir anlattılar. (KSİ, s. 56)

-.....bir bir gezdiler. (KSİ, s. 63)

-.... boy boy dizilmiş..... (KSİ, s. 44)

-.....böyle böyle bizi dolaştır ha dolaştır ettiler. (KSİ, s. 59)

-.....durum böyle böyle beyimiz, dediler. (KSİ, s. 320)

-Nah, böyle böyle. (KSİ, s. 298)

-.... çabuk çabuk, gözleri şahin gözleri, baktı..... (KSİ, s. 102)

-..... çorbayı da çabuk çabuk kaşıkladı. (KSİ, s. 252)

-....evlerine doğru çabuk çabuk gidiyordu. (KSİ, s. 217)

-çabuk çabuk ekmek kırıntılarını toplamaya başladı. (KSİ, s. 348)

-Poyraz çabuk çabuk kahvaltısını bitirdi kalktı. (KSİ, s. 375)

-.....çadır çadır..... dolaşarak... (KSİ, s. 337)

-.... adamın yarısını çalı çalı .....aradılar. (KSİ, s. 310)

-Ben adım adım, çalı çalı adayı dolaştım. (KSİ, s. 432)

-.... kolları çatır çatır ediyor... (KSİ, s. 81)

-Sesi çın çın ediyordu. (KSİ, s. 131)Sayfa 132

-Sesi sevinçten çın çın ötüyordu. (KSİ, s. 243)

-..... taş taş, ağaç ağaç, çiçek çiçek dolaştım. (KSİ, s. 432)

- çiftlik çiftlik, dağ bayır, ova ada dolaşıyor... (KSİ, s. 36)

-Yaşları yanaklarından sakalına çizgi çizgi iniyordu. (KSİ, s. 378)

-Çok güzel, çok güzel "Hayırlı uğurlu olsun" dedi. (KSİ, s. 226)

-.... çok çok iki üç tanesini emiyorlardı. (KSİ, s. 125)

-..... çok çok korkacaklar.... (KSİ, s. 64)

-Çok çok titrediler. (KSİ, s. 66)

-Kızlar çok çok korktular. (KSİ, s. 66)

-.....dalga dalga sola vuruyor... (KSİ, s. 333)

-İncecik dalga dalga esen yel... (KSİ, s. 50)

-....terler damla damla suratından yere düşüyordu. (KSİ, s. 195)

-Korkuyu derin derin içine çekti. (KSİ, s. 251)

-.....Şirazdan Kirmanşaha diyar diyar dolaşmış... (KSİ, s. 306)

-.... böyle dükkan dükkan dolaşır... (KSİ, s. 161)

.....el el ..... aramadık sormadık yer bırakmadım. (KSİ, s. 164)

-....bütün adayı ev ev dolaştı. (KSİ, s. 63)

-Geri geri yürüyerek dışarıya çıktı. (KSİ, s. 438)

-Gizli gizli birbirlerine bakıp bakıp gülüşüyorlardı. (KSİ, s. 489)

-.... duaları içinden güldür güldür okuyordu. (KSİ, s. 81)

-.... gürül gürül Kuran okuruz. (KSİ, s. 60)

-....."güzel güzel bir iyice bize söyle" dediler. (KSİ, s. 164)

-Sen güzel güzel, güzelce kaçtın. (KSİ, s. 83)

-.....halka halka oynaşan, açılıp kapanan ipiltilerdeydi. (KSİ, s. 315)

-.... kadına hayran hayran bakarken... (KSİ, s. 104)

-.....dışarıyla hemen hemen hiç ilişkileri olmadığı... (KSİ, s. 252)

-Atinada okurken, hemen hemen herkes. .... (KSİ, s. 410)

-Bizim buralara hemen hemen hiç leylek gelmez. (KSİ, s. 16)

-..... hızlı hızlı gidip gelen Nişancıyı gösterdi. (KSİ, s. 283)

-Nişancı ter içinde hızlı hızlı soluyordu. (KSİ, s. 281)

-Yüreği de hızlı hızlı atıyordu. (KSİ, s. 196)

-..... kendisini tutmasa hüngür hüngür ağlayacaktı. (KSİ, s. 286)

-....hüngür hüngür ağlayacaktı. (KSİ, s. 96)

-Moru mavisi ışıl ışıl yanıyordu. (KSİ, s. 13)

-.... telli kavağın yaprakları esen ince yelde ipil ipil hışırdıyordu. (KSİ, s. 147)

-....kayalıkların sırtları ipil ipil ışıldadı, söndü... (KSİ, s. 111)

..... kamyon kamyon şehirlere taşıdı. (KSİ, s. 382)

-.....üç gün içinde atlar kapış kapış gitti. (KSİ, s. 390)

-.... kasaba kasaba... (KSİ, s. 129)

..... kasaba kasaba türküler söylersin. (KSİ, s. 307)

..... kasaba kasaba..... aramadık sormadık yer bırakmadım. (KSİ, s. 164)

-.....kasaba kasaba..... dolaşarak... (KSİ, s. 337)

-.....olana bitene bakıyor, kesik kesik soluk alıyor..... (KSİ, s. 373)

-.... dudakları kıpır kıpır dualar okuyarak... (KSİ, s. 112)

-Dudakları kıpır kıpır ediyor.,.... (KSİ, s. 386)

-Lenanın boyuna dudakları kıpır kıpır ediyordu. (KSİ, s. 24)

... yere kıvrım kıvrım düşecek... (KSİ, s. 65)

-..... ötekiler gözlerini kocaman kocaman açmışlar..... (KSİ, s. 298)

-.... o gözlere takılanı kolay kolay bırakmıyor... (KSİ, s. 225)

-..... kolay kolay kötü hastalıklar gelmez. (KSİ, s. 105)

-.....ölümden kolay kolay korkmazlar. (KSİ, s. 199)

-İnatçıdırlar, kolay kolay, güçleri yettiğince önlerine kimseyi geçirmezler. (KSİ, s. 186)

-Osmanlıyı kolay kolay kimse bitiremez. (KSİ, s. 436)

-..... buraya köy köy türkü söyleye söyleye geldim. (KSİ, s. 304)

-..... köy köy, dağ bayır, ova ada dolaşıyor... (KSİ, s. 36)

-..... köy köy .....türküler söylersin. (KSİ, s. 307)

-.....köy köy dolaşmışlar... (KSİ, s. 129)

-Köy köy..... aramadık sormadık yer bırakmadım. (KSİ, s. 164)

-Küme küme geliyor, ceviz ağaçlarına kanıyor.... (KSİ, s. 372)

-.... yüreği küt küt atıyor... (KSİ, s. 145)

-.....yüreği küt küt atıyordu.

-Topal ayağını yere basınca küt küt eder. (KSİ, s. 377)

-.....top gülleleri paramparça, liyme liyme etti. (KSİ, s. 378)

-.....bütün bedenini liyme liyme etmişler... (KSİ, s. 406)

-Salınarak nazlı nazlı yürüyorlardı. (KSİ, s. 350)

-.... ne güzel, ne güzel... (KSİ, s. 225)

-.... ne güzel, ne güzel... (KSİ, s. 225)

-Ne güzel, ne güzel, sağol, sağol. (KSİ, s. 225)

-..... boyun damarları parmak parmak şişerek... (KSİ, s. 402)

-.....pırıl pırıl gözüküyordu. (KSİ, s. 371)

-.....arada bir pul pul uçuşan maviler geçiyordu. (KSİ, s. 194)

-....pul pul düşerek..... (KSİ, s. 448)

-Göl bu resimde de pul pul menevişliyordu. (KSİ, s. 147)

-Işıklar pul pul düşüyordu denize. (KSİ, s. 447)

-.... renk renk, kalın bir sis arkasından... (KSİ, s. 70)

-Ve gökyüzü, renk renk, tür tür, büyüklü küçüklü kuşlarla gittikçe doluyordu. (KSİ, s. 372)

-.....renk renk kıvılcımlanıyor.... (KSİ, s. 368)

-....ahşap evlerin aşağı yukarı hepsi renk renk boyanmış... (KSİ, s. 232)

-Renk renk işlenmiş. Konya işi kaşıklar... (KSİ, s. 490)

-.....sabah sabah bizim konağa geldi. (KSİ, s. 185)

-....sabah sabah gelmişsin evime... (KSİ, s. 112)

-.... saçak saçak bacaklarına kadar inmiş telleri .... (KSİ, s. 147)

-.... kurutulmuş balık gönderirdik sandık sandık ..... (KSİ, s. 269)

-.....sıtmadan sapır sapır dökülen.... (KSİ, s. 303)

-....kokulardan sapır sapır dökülmüşler. (KSİ, s. 183)

-....tifüsten sapır sapır dökülen askerleri... (KSİ, s. 52)

-.....üstünde sepet sepet dolaştığı... (KSİ, s. 225)

-.....sokak sokak bütün şehri dolaşıyordu. (KSİ, s. 367)

-.....dibinde şakır şakır kaynayan bir ayazma.... (KSİ, s. 411)

-.....şakır şakır donuna işiyor. (KSİ, s. 486)

-.....şaşkın şaşkın, bana ne oldu dercesine.... (KSİ, s. 477)

-.....soruyordu şaşkın şaşkın. (KSİ, s. 363)

-....şaşkın şaşkın yöreye bakıp kapattığını gördü. (KSİ, s. 403)

-..... şehir şehir dolaşarak... (KSİ, s. 337)

-Bir de şimdi şimdi bir tekne alacak para vereceksin bana.... (KSİ, s. 268)

-Olanı biteni tane tane, öfkesiz, olduğu gibi anlattı. (KSİ, s. 268)

-....yere tap tap diye iri damlalar düşer. (KSİ, s. 212)

-... kendi elimle tas tas ben içiriyorum. (KSİ, s. 294)

-..... taş taş, ağaç ağaç, çiçek çiçek dolaştım. (KSİ, s. 432)

-....ağır damlalar tek tek döküldü. (KSİ, s. 209)

-Aşağıdan, tek tek çan seslerini duyunca.... (KSİ, s. 352)

-....kurutulmuş balık gönderirdik....teneke teneke. (KSİ, s. 269)

-.... tıkış tıkış üstüsteydiler. (KSİ, s. 129)

-.... çiçekleri top top yere döken bir kuş.... (KSİ, s. 65)

-Kumaşlar, ayakkabılar raflara sığmamış, top top masanın önüne kapıya kadar yığılmıştı. (KSİ, s. 93)

-.....salt, tuhaf tuhaf acıyarak onun yüzüne bakıyorlardı. (KSİ, s. 161)

-Zehra tuhaf tuhaf elindekilere bakıyordu. (KSİ, s. 417)

-...uslu uslu oradan ayrıldılar. (KSİ, s. 101)

-.... oltanın ipini usul usul çekiyor... (KSİ, s. 85)

-....ses usul usul iniyor. (KSİ, s. 328)

-Kürekler usul usul inip kalkıyor.... (KSİ, s. 12)

-Nesibe merdivenden usul usul indi... (KSİ, s. 418)

-Tekne usul usul sallanıyordu. (KSİ, s. 301)

-Usul usul merdivenleri geri çıktı. (KSİ, s. 418)

-.....uzun uzun Kaçak Hasan'a anlattı. (KSİ, s. 495)

-.... uzun uzun nişancının parmağının gösterdiği yere baktılar. (KSİ, s. 214)

-..... bin pınarlı dağı, uzun uzun her bir şeyiyle kuşuyla kurduyla, börtü böceğiyle anlatıyordu gidip gelerek. (KSİ, s. 80-81)

-..... her birinin üstünde uzun uzun durarak baktı. (KSİ, s. 179)

-..... herkese uzun uzun anlatmıştı. (KSİ, s. 407)

-..... uzun uzun yüzüne baktı.... (KSİ, s. 363)

-.....uzun uzun İsmailden, değiş tokuş sürgünlerinden.... konuştular... (KSİ, s. 407)

-.....Kızıldenizde paşasına balık tutmalarını uzun uzun anlattı. (KSİ, s. 284)

-.....altına üstüne, yanına yönüne uzun uzun baktı.... (KSİ, s. 226)

-.....uzun uzun, kendinden geçmiş söylüyordu. (KSİ, s. 417)

-.....yöresini uzun uzun dolaştılar. (KSİ, s. 235)

-.....yüzüne uzun uzun baktıktan sonra.... (KSİ, s. 338)

-....dizlerini uzun uzun yudu. (KSİ, s. 316)

-....uzun uzun baktı. (KSİ, s. 343)

-..... fırkanın ne olduğunu uzun uzun anlattı. (KSİ, s. 281)

-....uzun uzun sıvazladı. (KSİ, s. 319)

-Bey uzun uzun, hayran, delikanlıya baktı. (KSİ, s. 320)

-Çivi yazısına uzun uzun baktı... (KSİ, s. 144)

-Efileyen yelde uzun uzun sallanıyordu. (KSİ, s. 316)

-Gözlerini uzun uzun ovuşturdu. (KSİ, s. 139)

-Kör Salihle uzun uzun konuştular, baştan sona değiş tokuşu anlattılar. (KSİ, s. 267)

-Uso da uzun uzun yıkandı, kendine geldi. (KSİ, s. 299)

-Uzun uzun konuştular. (KSİ, s. 356)

-.... yalp yalp uçarak gidiyor. (KSİ, s. 139)

-.....yoğun ışık altında yalp yalp ediyordu. (KSİ, s. 368)

-.....kalenin dibinde yalp yalp ediyor (cami) (KSİ, s. 155)

-Kayık gecenin içinden yavaş yavaş çıktı. (KSİ, s. 11)

-... yavaş yavaş, tadını bir iyice çıkararak... (KSİ, s. 100)

-.... yavaş yavaş üstüne güneş geliyor... (KSİ, s. 18)

-..... yavaş yavaş geldiler.... (KSİ, s. 358)

-.....yavaş yavaş alanı boşaltmışlardı. (KSİ, s. 366)

-.....sonra yavaş yavaş iniyor... (KSİ, s. 327)

-.....yavaş yavaş adam oluyorsun. (KSİ, s. 482)

-.....yavaş yavaş eski durumuna geliyordu. (KSİ, s. 478)

-Çarşılar yavaş yavaş boşalıyordu. (KSİ, s. 367)

-Poyraz yavaş yavaş toparlanıyorr... (KSİ, s. 97)

-Vahap gömleğini yavaş yavaş giydi... (KSİ, s. 294)

-Taş burçları yer yer yıkılmış... (KSİ, s. 141)

-... yer yer kırmızı çizgileri koparak... (KSİ, s. 139)

-Çizmelerinde yer yer su damlaları parlıyor... (KSİ, s. 197)

-Usuldan vızıltılar geldi yer yer armudun dallarından. (KSİ, s. 50)

-Zangır zangır titriyordu. (KSİ, s. 231)

- Zangır zangır titriyorlar.... (KSİ, s. 65)

-....bütün motor zangır zangır titriyordu. (KSİ, s. 97)

-Eli ayağı zangır zangır titriyordu. (KSİ, s. 105)

2.1.2. Yalın İsim + Yönelme Durumu Ekli İsimden Oluşan İkilemeler

30 örnekte ikilemeler isim görevinde kullanılmıştır:

- Göz göze geldiler. (KSİ, s. 374)

-... gene gözgöze geldiler. (KSİ, s. 111)

-.... gözgöze geldiler. (KSİ, s. 112)

-.... gözgöze gelince eve koştu... (KSİ, s. 111)

-.... Poyraz'a gelince durdu, gözgöze geldiler. (KSİ, s. 191)

-.....gözgöze geldiler..... (KSİ, s. 373)

.....göz göze geldiler. (KSİ, s. 387)

-.....onunla göz göze gelenler.... (KSİ, s. 387)

-.....bir daha göz göze geldik. (KSİ, s. 388)

-.....bir yolda bir yılanla karşı karşıya, göz göze gelince.... (KSİ, s. 384)

-.....çoğuyla da gözgöze geliyordu. (KSİ, s. 255)

-.....göz göze geldik. (KSİ, s. 388)

-.....göz göze geldiler. (KSİ, s. 381)

-.....göz göze gelince beni tepeden tırnağa ürpertiyordu. (KSİ, s. 388)

-.....gözgöze geliyor bakışıyorlardı. (KSİ, s. 270)

-....birçok kez gözgöze geldiler... (KSİ, s. 197)

-....Nişancıyla gözgöze geliyor... (KSİ, s. 110)

-Bir kez göz göze geldiler. (KSİ, s. 379)

-Göz göze geldik. (KSİ, s. 388)

-Vahap Beyle hakim Mahir bey göz göze geldiler. (KSİ, s. 439)

-Zehrayla gözgöze geldiler. (KSİ, s. 203)

-.....orada kanat kanada vermişler süzülüyorlardı. (KSİ, s. 372)

-.....bir yolda bir yılanla karşı karşıya, göz göze gelince.... (KSİ, s. 384) -.

-Savaşta karşı karşıya gelenlerin.... (KSİ, s. 241)

-.... kendi kendime yılancılık oynadım... (KSİ, s. 70)

-.... kendi kendine "buldum" demekten başka.... (KSİ, s. 23)

-..... emanet, dedi kendi kendine, emanet. (KSİ, s. 402)

-..... kendi kendime dedim ki.... (KSİ, s. 283)

-.....kendi kendimle kaldım. (KSİ, s. 476)

-Tamam, dedi, kendi kendine Hacı Remzi.... (KSİ, s. 284)

29 örnekte ikilemeler sıfat görevinde kullanılmıştır:

-Coşkusundan dolayı soluk soluğaydı. (KSİ, s. 439)

-Kalabalık üstüsteydi. (KSİ, s. 145)

-Kartallar, göklerde yan yana, kanat kanada (KSİ, s. 332)

-.....karşı karşıya oldukları yerde kaldılar. (KSİ, s. 350)

-Bir yanda süngü süngüye taburlar.... (KSİ, s. 331)

-.... üst üste üç sevinç ve aşk kişnemesiyle onu karşılardı. (KSİ, s. 410)

-... yıldızlar üstüste yığılıp bir dağ olacaklar. (KSİ, s. 130)

.....hırıltılar artık üst üsteydi. (KSİ, s. 374)

-.....oradan oraya, üst üste kayan yıldızlar. (KSİ, s. 370)

-.....oradan oraya, üst üste kayan yıldızlar. (KSİ, s. 370)

-.....üst üste, renk renk kaynaşan kelebekler..... (KSİ, s. 351)

-.....ölüler üstüste her yer kan deryası. (KSİ, s. 294)

-....peteğin üstünde üstüste arılar ağır ağır dolaşıyorlardı. (KSİ, s. 176)

-Gökte üstüste kayan yıldızlar... (KSİ, s. 11)

-Gökyüzünde kartallar yanyana, üstüste kartallar, uzak göklerde teker teker tortop olarak.... (KSİ, s. 433)

-Gözlerinin önünde karmakarış olmuş, üstüste yığılmış, gözlerini kamaştıran ışıkları... (KSİ, s. 12)

-Kıyılarda üstüste yığılmış insan kokusundan.... (KSİ, s. 332)

-Uso, üstüste yığılmış kovanları görünce.... (KSİ, s. 303)

- Yan yana serilen ipek halı seccadelerin.... (KSİ, s. 363)

-..... yan yana oturmuş üç tepenin üstünde iri kuşlar dönüyordu. (KSİ, s. 395)

-.....yan yana serilen ipek halı seccadelerin... (KSİ, s. 363)

-.....yanyana bu kadar çok renk gördünüz mü? (KSİ, s. 216)

-.....yanyana kayıklar, irili ufaklı tekneler çekilmişti. (KSİ, s. 234)

-....yanyana konmuş deniz motorları. (KSİ, s. 224)

-Evler yanyanaydı. (KSİ, s. 181)

-Gökyüzünde kartallar yanyana, üstüste kartallar, uzak göklerde teker teker tortop olarak.... (KSİ, s. 433)

-Hayal meyal yanyana oturmuş karı kocayı seçebildi. (KSİ, s. 296)

-Kartallar, göklerde yan yana, kanat kanada (KSİ, s. 332)

-Yan yana iki pınar kaynardı.... (KSİ, s. 434)

95 örnekte ikilemeler zarf göreviyle kullanılmıştır:

-... arka arkaya koca narın dibine kadar kaydılar. (KSİ, s. 66)

... arka arkaya sıralanmışlar.. (KSİ, s. 140)

-.... arka arkaya sıralanmışlar.... (KSİ, s. 111)

-.... kadınlar arka arkaya dizilip.... (KSİ, s. 118)

-..... yıldızlar arka arkaya durmadan akar, üstüste yığılışırken... (KSİ, s. 320)

-....az ötesinde arka arkaya, pul pul menevişli üç balık fırladı...(KSİ, s. 12)

--....yanyana duruyorlardı. (KSİ, s. 67)

-Arka arkaya birkaç kez gene duyuldu.... (KSİ, s. 296)

-Arka arkaya dizilin bakalım. (KSİ, s. 100)

-Arka arkaya dizilmişler... (KSİ, s. 111)

-Arka arkaya üç balık fırladı. (KSİ, s. 11)

-Çocuklar arka arkaya dizildiler. (KSİ, s. 100)

-Denizden arka arkaya üç balık fırladı... (KSİ, s. 11)

-Şimşekler sağıldı arka arkaya..... (KSİ, s. 209)

-Üç taş da arka arkaya havalandı. (KSİ, s. 262)

-Üç yerden arka arkaya üç kuş sesi geldi. (KSİ, s. 11)

-Yıldızlar durmadan arka arkaya akıyordu. (KSİ, s. 320)

-.... başbaşa kaldılar. (KSİ, s. 112)

-.....başbaşa vermişler konuşmuyorlar... (KSİ, s. 318)

-.....çığlık çığlığa, binlerce bebek ağlar gibi. (KSİ, s. 196)

-..... babası oğul diz dize oturdular. (KSİ, s. 338)

-.....üç adam el ele verse çeviremezmiş. (KSİ, s. 337)

-.....elele verenlerin cennetiydi. (KSİ, s. 479)

-.....elele vererek.... (KSİ, s. 479)

-.....elele verip..... (KSİ, s. 479)

-.....üç adam elele verse çeviremez gövdesiyle.... (KSİ, s. 232)

-Böyle elele hiç konuşmadan... (KSİ, s. 205)

-.....gırtlak gırtlağa savaşmış askerler.... (KSİ, s. 332)

-.....böyle göz göze kaldılar. (KSİ, s. 492)

-.... altın kanatların üstünde kanat kanada dönüyorlardı. (KSİ, s. 26)

-Turnalar yan yana, kanat kanada dolaşıyor.... (KSİ, s. 370)

-.....karşı karşıya dikildiler... (KSİ, s. 418)

-.....karşı karşıya oturuyorlardı. (KSİ, s. 415)

-... kendi kendine konuşuyordu. (KSİ, s. 120)

-.... döndüm dolaştım, gezdim gördüm, kendi kendime.... (KSİ, s. 47)

-.... kendi kendine söylendi. (KSİ, s. 19)

-..... diye kendi kendine söylendi.... (KSİ, s. 24)

-..... kendi kendine söyleniyordu. (KSİ, s. 71)

-.....dedi kendi kendine. (KSİ, s. 196)

-.....dedi kendi kendine. (KSİ, s. 434)

-.....dedi kendi kendine. (KSİ, s. 442)

-.....dedi kendi kendine., (KSİ, s. 351)

-.....kendi kendine..... diye söyleniyordu. (KSİ, s. 484)

-....dedi kendi kendine. (KSİ, s. 198)

-....dedi kendi kendine. (KSİ, s. 420)

-....dedi kendi kendine... (KSİ, s. 89)

-....kendi kendine bile sormadı. (KSİ, s. 341)

-Hızırın tekesi! dedi kendi kendine. (KSİ, s. 315)

-Kendi kendine çıkışıyor... (KSİ, s. 195)

-Kendi kendine gülümsedi... (KSİ, s. 141)

-Kendi kendine konuşarak... (KSİ, s. 41)

-Kendi kendine konuşarak... (KSİ, s. 41)

-.... kıran kırana bir tartışma başladı. (KSİ, s. 16)

-.....koyun koyuna yatıyor. (KSİ, s. 438)

-.....koyun koyuna yatıyorlar. (KSİ, s. 438)

-.....ölüleri yanyana, kucak kucağa yatıyorlardı. (KSİ, s. 334)

-.... soluk soluğa eve vardığında.... (KSİ, s. 118)

-.... soluk soluğa orada, gözleri faltaşı gibi açılmış durdular... (KSİ, s. 65)

-.... yan yana sıkışarak.... (KSİ, s. 65)

-....soluk soluğa kaymakamın odasına girdi.... (KSİ, s. 158)

-Biraz sonra da süngü süngüye gelindi. (KSİ, s. 334)

-.... üst üste balığa çıktılar. (KSİ, s. 63)

-.....üstüste bindiler... (KSİ, s. 333)

-.....yüzlerce kuş türü üstüste ötüşüyor.... (KSİ, s. 336)

-.....Akdenize doğru üstüste yığılmışlar.... (KSİ, s. 331)

-.....altın kordonları üst üste çakıp sönüyordu. (KSİ, s. 442)

-.....üst üste üç kez sevinçle kişner.... (KSİ, s. 410)

-.....üstüste yığılıştılar.... (KSİ, s. 334)

-....biraz daha üstüste yığıldılar.... (KSİ, s. 334)

-....paraları birkaç kez üst üste saydıktan sonra... (KSİ, s. 488)

-Kadehini üst üste iki kez kaldırdı.... (KSİ, s. 442)

-Kuş bir kez daha üst üste öttü. (KSİ, s. 355)

-Nar çiçeklerinde arılar üstüste çokuşmuşlar... (KSİ, s. 55)

–Poyraz üstüste üç kere öksürdü. (KSİ, s. 242)

-Vasili, odunları üstüste koydu. (KSİ, s. 183)

-.... yan yana dizilip mengi dönmelerini anlattı. (KSİ, s. 451)

-.... yan yana geldik. (KSİ, s. 388)

-..... yan yana düşmanla çarpıştıklarını.... (KSİ, s. 383)

-.....yan yana dizildiler. (KSİ, s. 373)

-.....göğe ağmışlar yan yana süzülüyorlardı. (KSİ, s. 372)

-.....Hızırın mavi keçileri yanyana dizilmişler onlara bakıyorlardı. (KSİ, s. 313)

-.....kumaşı ipekten renk renk sedirlerin üstüne yan yana önemlerine göre oturuyorlardı. (KSİ, s. 361)

-...yanyana sedire sıralandılar. (KSİ, s. 62)

-Çolak Memetlen yan yana cephede çarpıştık. (KSİ, s. 393)

-Karartıları yan yana öyle kaldılar. (KSİ, s. 351)

-Poyrazla Nişancı yanyana, gülüşerek döndüler. (KSİ, s. 290)

-Turnalar yan yana, kanat kanada dolaşıyor.... (KSİ, s. 370)

-Yanyana biraz yürüdüler. (KSİ, s. 408)

-Yanyana dizilip gözlerini tekneye diktiler. (KSİ, s. 330)

-Yanyana koy üçünü de. (KSİ, s. 262)

-Yanyana mağazanın içine gene daldılar. (KSİ, s. 226)

-.....yarı yarıya dökülerek geriye dönemiyorlardı. (KSİ, s. 333)

-...yarı yarıya vurulup düşerek... (KSİ, s. 333)

-Petek yarı yarıya ancak dolmuştu. (KSİ, s. 176)

-.... yürek yüreğe yaşarlardı. (KSİ, s. 142)

2.1.3. Ayrılma + Yönelme Durumu Ekli İkilemeler

Toplam 39 örnekte görülür.

2 örnekte ikilemeler isim görevinde kullanılmıştır:

-Safi ağıttan ağıda, sesten sese geçiyordu. (KSİ, s. 149)

1 örnekte ikilemeler sıfat görevinde kullanılmıştır:

-.....çiçekten çiçeğe uçan arıların uğultusu başlardı. (KSİ, s. 396)

36 örnekte ikilemeler zarf görevinde kullanılmıştır:

-.... baştan başa birkaç kez evi köşe bucak dolaştıktan sonra... (KSİ, s. 122)

-.....adayı baştan başa dolanıyor.... (KSİ, s. 36)

-.....çölü baştan başa geçtiler. (KSİ, s. 26)

-Düzlüğü baştan başa yürüdüler. (KSİ, s. 29)

-..... baştan başa Zehraya anlattı. (KSİ, s. 416)

-.....baştan başa ağaç parçasını sıvazladı.... (KSİ, s. 358)

-.....gene baştan aşağı dolaştı. (KSİ, s. 484)

-.....adayı baştan başa dolanıyor.... (KSİ, s. 36)

-.....arka bahçeye baştan başa kabak ekerim. (KSİ, s. 383)

-... bir baştan öbür başa dolaştılar. (KSİ, s. 127)

-Nişancı denizi bir baştan bir başa tarıyordu. (KSİ, s. 215)

-.... bir uçtan öteki uca, öteki uçtan bu uca adımladılar. (KSİ, s. 30)

-....savaş birdenbire kirp diye kesildi... (KSİ, s. 334)

-Ortada şaşkın durmuş kalmış cerenler birdenbire canlandılar... (KSİ, s. 333)

-.....elini boydan boya bir rafın üstünde dolaştırarak.... (KSİ, s. 483)

-.....müslüman olduğu da dilden dile yayılmıştı. (KSİ, s. 252)

-.....müslüman olduğu da dilden dile yayılmıştı. (KSİ, s. 252)

-.....bütün Mezopotamyada dilden dile dolaşıyor.... (KSİ, s. 341)

-.....dilden dile yazıların anlamı gelmeliydi. (KSİ, s. 340)

-.....elden ele teslim etmişler. (KSİ, s. 477)

-.....elden ele... (KSİ, s. 225)

-Sultansa günden güne, ... açılıyordu. (KSİ, s. 122)

-.... sonra da havadan havaya geçti. (KSİ, s. 326)

-Caminin içinin renkleri de andan ana, ışıktan ışığa değişiyordu. (KSİ, s. 151)

-.....içten içe..... hayran kalıyorlar.... (KSİ, s. 341)

-.... her tekneyi inceden inceye gözden geçirdiler. (KSİ, s. 235)

-... kasabadan kasabaya,... (KSİ, s. 127)

-...köyden köye... (KSİ, s. 127)

-Dünya maviden maviye giriyordu. (KSİ, s. 367)

-.....oradan oraya, üst üste kayan yıldızlar. (KSİ, s. 370)

-.....oradan oraya ağır ağır yürüyorlardı. (KSİ, s. 368)

-.....oradan oraya süründük durduk. (KSİ, s. 49)

-....Durmadan oradan oraya sel gibi yıldızlar akar. (KSİ, s. 426)

-Oradan oraya gidip geliyorlar.... (KSİ, s. 41)

-Uyur gezer, oradan oraya gittiler... (KSİ, s. 66)

-.....şimşek gibi çakarak oradan oraya kayıyorlardı. (KSİ, s. 372)

2.1.4. Üleştirme Sıfatı Almış İkilemeler

23 örnekte görülür. Örneklerin tamamı zarf görevinde kullanılmıştır:

-.... azar azar belki on beş yirmi günde yedik. (KSİ, s. 132)

- Poyraz Hacı Remziyle konuştuklarını, birem birem anlattı. (KSİ, s. 279)

... ikişer ikişer atlayarak çıktı. (KSİ, s. 147)

-Merdivenleri ikişer ikişer atlayarak çıktı. (KSİ, s. 169)

-.....ikişer ikişer atlayarak merdiveni çıktı..... (KSİ, s. 379)

-.....basamakları da ikişer ikişer atlayarak çıktı. (KSİ, s. 483)

-.....konakların teker teker kapılarını açıp.... (KSİ, s. 36)

-....çocuklarını teker teker alıp iskelenin üstündeki kocasına veriyor... (KSİ, s. 44)

-.....teker teker dolaştılar. (KSİ, s. 63)

-Çocuklar teker teker geldiler... (KSİ, s. 100)

... yakınlarının evlerini teker teker dolaştı. (KSİ, s. 147)

-Evleri teker teker aradığında... (KSİ, s. 153)

-.... dükkanları teker teker dolaşmaya başladı. (KSİ, s. 160)

-Gözlerini, teker teker oradakilerin üstünde dolaştırdı. (KSİ, s. 191)

-.....koltuğu teker teker inceledi. (KSİ, s. 226)

-.... öbür teknelere de bakın teker teker. (KSİ, s. 235)

-Nişancılar teker teker ..... dediler. (KSİ, s. 252)

-.....teker teker herkes dağıldı. (KSİ, s. 323)

-..... teker teker geldiler Fakinin elini öptüler. (KSİ, s. 363)

-.....teker teker geldiler Fakinin elini öptüler. (KSİ, s. 363)

-.....teker teker hayranlıkla bakarken.... (KSİ, s. 225)

-Gökyüzünde kartallar yanyana, üstüste kartallar, uzak göklerde teker teker tortop olarak.... (KSİ, s. 433)

-.....kasabalarını teker teker dolaşıyor.... (KSİ, s. 380)

2.1.5. Ünlemlerle Oluşturulmuş İkilemeler

35 örnekte görülür:

- Aaah, aaah! (KSİ, s. 210)

-.....aaah, aah Poyraz kardeşim... (KSİ, s. 198)

-.....aah ah!...(2) (KSİ, s. 294)

-....Allah Allah sesleri... (KSİ, s. 331)

-Allah Allah! (2) (KSİ, s. 280)

-Allah Allah, bir yaşıma daha girdim. (KSİ, s. 172)

-Allah Allah (2) (KSİ, s. 286)

-...eyvah eyvah! demişler. (KSİ, s. 46)

-Maşallah, maşallah! (KSİ, s. 46)

-Maşallah, maşallah(KSİ, s. 45)

-Maşallah, maşallah.... (KSİ, s. 293)

Vay alçak vay! (KSİ, s. 293)

-vayvay(3)(KSİ,s. 286)

-Vay yavrular vay. (KSİ, s. 297)

-Vah kızım vah! (3) (KSİ, s. 324)

-Vah dünya güzelim vah..... (2) (KSİ, s. 324)

-"Vah, dünya güzeli kızım vah!" (KSİ, s. 325)

-"Vaaah yavrum vah!" dedi. (KSİ, s. 161)

-.....boynunda dolaş ha dolaş ediyor.... (KSİ, s. 207)

-Vah vah! dedi Kazım Ağaefendi... (KSİ, s. 189)

-Vah vah! demek Osmanlıda hiç asker kalmamış (KSİ, s. 189)

-Vah vah! (KSİ, s. 189)

-Vah, vah! dedi gene... (KSİ, s. 190)

-"Vah, vah" dedi Poyraz. (KSİ, s. 92)

-Vah vah! dediler balıkçılar,..... (KSİ, s. 28)

-Vah, vah!(KSİ, s. 391)

-Vah, vah, vaaah! (KSİ, s. 391)

-.... diye yüklen ha yüklen ettiler. (KSİ, s. 283)

-.... dolaş ha dolaş ediyor... (KSİ, s. 147)

2.1.6. "Mi" Soru Ekiyle Pekiştirme Amaçlı Kurulmuş İkilemeler

2 örnekte görülür. Örneklerin tamamı zarf görevinde kullanılmıştır:

-..... hiç mi hiç anımsamıyor. (KSİ, s. 234)

-..... hiç mi hiç evlenmeye niyeti yoktu. (KSİ, s. 447)

2.1.7. Fiil Çekim Eki Almış Olan İkilemeler

2.1.7.1.Fiilimsi İle Oluşturulmuş İkilemeler

2.1.7.1.1. Zarf Fiil Eki Almış İkilemeler

93 örnekte görülür:

-.....İsmail ağzını açıp açıp kapatıyor. (KSİ, s. 404)

-.....ellerini açıp açıp kapatıyordu. (KSİ, s. 443)

-Ellerini açıp açıp kapatıyorlardı. (KSİ, s. 280)

-.....kanların aka aka taşımasaydın.... (KSİ, s. 386)

-.....bacağından kan aka aka doktora taşımışsın. (KSİ, s. 384)

-....senin kanın aka aka bedenin boşalacak... (KSİ, s. 386)

-İçi alıp alıp verdi. (KSİ, s. 140)

-....sırça sarayı anlata anlata bitiremezlerdi. (KSİ, s. 152)

-Araya araya çok küçük....bir elekde buldular. (KSİ, s. 174)

-.....seke seke, atlaya atlaya gidip..... (KSİ, s. 433)

-Korkusu aza aza nereye varacaktır? (KSİ, s. 449)

-Gizli gizli birbirlerine bakıp bakıp gülüşüyorlardı. (KSİ, s. 489)

-Nişancıya bakıp bakıp gülüyordu. (KSİ, s. 255)

-.... bastonuna basa basa yürüdü. (KSİ, s. 411)

-Ayaklarının ucuna basa basa oradan uzaklaştılar. (KSİ, s. 296)

-O yöne bastonuna basa basa yürüdü. (KSİ, s. 409)

-....."Kızdır" dedi Melek Hatun bastıra bastıra... (KSİ, s. 64)

-Ellerini yere bastıra bastıra ayağa kalktı.... (KSİ, s. 402)

-Bu kavalı kendini bildi bileli mi çalıyordu... (KSİ, s. 357)

-.....onu bırakmak ölümü bile bile kabul etmek demekti. (KSİ, s. 171)

-Yapamayacağını bile bile veryansın ediyordu. (KSİ, s. 210)

-.....destan söyleye söyleye, kaval çala çala, birkaç yılda, çoluk çocuk yürüyerek gelmiş. (KSİ, s. 477)

-.....çalışa çalışa o kasabaya kadar geldik.... (KSİ, s. 490)

-.... iskelenin üstünden kayalara çarpa çarpa yere düşüyor, boylu boyunca toprağa serpiliyordu. (KSİ, s. 146)

-.....avuçlarıyla çarpa çarpa yüzünü yudu. (KSİ, s. 380)

-.....nar gövdelerine çarpa çarpa koştu. (KSİ, s. 55)

- ...merdiven çıka çıka... (KSİ, s. 62)

-....ölülerle birlikte çırpına çırpına akıyorlar... (KSİ, s. 332)

-.....zikzak çize çize, oraya buraya çavarak denizin üstüne gittiler... (KSİ, s. 254)

-..... çoğala çoğala, adayı ağzına kadar, iğne atsan yere düşmeyecek... (KSİ, s. 18)

-Ağaefendi bastonuna çöke çöke zeytinliğe girdi... (KSİ, s. 409)

-Biçer Allah deyu deyu. (KSİ, s. 91)

-.... dolaşa dolaşa bizde hal kalmadı. (KSİ, s. 47)

-.....denizlerde dolaşa dolaşa... (KSİ, s. 493)

-.... döne döne dört yana baktı. (KSİ, s. 213)

-.... döne döne onun baktığı yere bakıyordu. (KSİ, s. 213)

-Döne döne bir duvara çarptı... (KSİ, s. 145)

-.... döne döne bütün denizi gözden geçirdi. (KSİ, s. 84)

-..... sağa sola, öne arkaya, döne döne..... adayı, denizleri seyrettiler. (KSİ, s. 302)

-.....döne döne gelen kum hortumlarından göz gözü görmüyor. (KSİ, s. 331)

-.....dönüp dönüp adaya baktı. (KSİ, s. 376)

-Durup dururken,.... (KSİ, s. 145)

-İsmail, durup durup Çorbacı Eliaya getiriyordu sözü. (KSİ, s. 399)

-.....geçe geçe....(KSİ, s. 225)

-.... buraya geldi geleli... (KSİ, s. 41)

-....geldi geleli hiç yüzü gülmüyordu.... (KSİ, s. 416)

-Adaya geldi geleli.... (KSİ, s. 312)

-Adaya geldi geleli.... (KSİ, s. 375)

-.....ev geze geze (KSİ, s. 62)

-Kız eve girip girip çıkıyor... (KSİ, s. 112)

-..... onlar gitti gideli her sabah çınarları altına geliyor.... (KSİ, s. 240)

-O gitti gideli de ne maaş aldım ne bir şey. (KSİ, s. 230)

-....Van denizini göre göre deryalar kaptanı... (KSİ, s. 266)

- ....güle güle git. (KSİ, s. 493)

-..... al paramı da güle güle git. (KSİ, s. 53)

-....güle güle çocuklar... (KSİ, s. 486)

-Güle güle (2) (KSİ, s. 444)

-Güle güle efendim. (KSİ, s. 444)

-Güle güle gidin de, güle güle gelin. (KSİ, s. 380)

-Güle güle giyin.... (KSİ, s. 109)

-Güle güle Nişancı... (KSİ, s. 482)

-Güle güle oğlum. (KSİ, s. 429)

-Varsın güle güle gitsinler. (KSİ, s. 239)

-.....kan içe içe kana doymamış. (KSİ, s. 443)

-Başını kaldırıp indire indire suyunu içti. (KSİ, s. 348)

-.....şahadet parmağı, durmadan inip inip kalkıyordu. (KSİ, s. 197)

-Karnı inip inip kalkıyor. (KSİ, s. 433)

-Ben de kaça kaça burasını buldum. (KSİ, s. 263)

-Yirmi yıl kaça kaça adım askere çıkmıştı. (KSİ, s. 264)

-Başını kaldırıp kaldırıp..... (KSİ, s. 283)

-Çeşmeden kana kana bir su içti.. (KSİ, s. 312).

-.... konaklaya konaklaya evine ancak iki buçuk günde gelebildi. (KSİ, s. 129)

-Konuşa konuşa zeytinli koyağın dibine geldiler... (KSİ, s. 105)

-Van şehri oldu olalı bir su gibi parmaklardan akardı. (KSİ, s. 142)

-.....balık kokularını saça saça teknesine uçuyor da.... (KSİ, s. 380)

-.... seke seke yürüdü... (KSİ, s. 118)

-.....seke seke, atlaya atlaya gidip..... (KSİ, s. 433)

-.... herkes seve seve bu güzel şehrini, cennetini bıraktı gitti. (KSİ, s. 156)

-.....insanlara sora sora usanmışlar.... (KSİ, s. 342)

-..... buraya köy köy türkü söyleye söyleye geldim. (KSİ, s. 304)

-.....destan söyleye söyleye, kaval çala çala, birkaç yılda, çoluk çocuk yürüyerek gelmiş. (KSİ, s. 477)

-....dudaklarını sündüre sündüre uyuyordu. (KSİ, s. 169)

-.....kamaraya tutuna tutuna öne gitti. (KSİ, s. 433)

-.....çizmelerine vura vura dolaşıyor..... (KSİ, s. 291)

-Ayağını taban tahtalarına vura vura, tepeden tırnağa öfkeye kesmiş.... (KSİ, s. 236)

-.... yalpalaya yalpalaya dışarıya çıktı. (KSİ, s. 96)

-Bu kavalı, yapıldı yapılalı, kimse senin gibi çalmamıştır. (KSİ, s. 357)

-.....kuşları yara yara kayalığın dibine ancak gelebildi... (KSİ, s. 349)

-.... kırmızı barbunileri yiye yiye şişti... (KSİ, s. 83)

-Kabak çiçeği yiye yiye çiçek kokacağım. (KSİ, s. 256)

-.... kayalıklardan yuvarlana yuvarlana düştü öldü. (KSİ, s. 28)

-Yürüye yürüye iskeleye geldiler. (KSİ, s. 446)

2.1.7.1.2. Sıfat Fiil Eki Almış İkilemeler

4 örnekte görülür:

-..... o kuşu arayan arayana. (KSİ, s. 346)

-.....battı batacak vapuru anlatıyordu. (KSİ, s. 326)

-.... koşar koşar fişek bağlamıştı bütün bedenine. (KSİ, s. 137)

-.....Poyraza da iki livar dolusu oynar oynar balık getirmişti. (KSİ, s. 482)

2.1.8. Haber Kipi İle Kurulmuş İkilemeler

2.1.8.1. Belirli Geçmiş Zaman Eki Almış İkilemeler

8 örnekte görülür:

-Durup bize baktılar baktılar.... (KSİ, s. 490)

-....bir ışıldadı bir ışıldadı.... (KSİ, s. 195)

-Ağzından bir, "buldum buldum" çıktı. (KSİ, s. 23)

-Güneşe gelen mercan çaktı çaktı söndü. (KSİ, s. 168)

-.....saray doldu doldu boşaldı. (KSİ, s. 359)

-Şehrin yöresini döndü döndü... (KSİ, s. 147)

-Van kalesi gözden yitinceye kadar arkasına döndü döndü baktı. (KSİ, s. 154)

-Ölünceye kadar başını kaldırdı kaldırdı bize baktı. (KSİ, s. 378)

2.1.8.2. Şart Eki Almış İkilemeler

2 örnekte görülür:

-..... olsa olsa bu ulu ormanın içinde yaşardı. (KSİ, s. 344)

-.....o kuş yaşasa yaşasa böyle bir yerde yaşar.... (KSİ, s. 350)

2.1.8.3. Şimdiki Zaman Eki Almış İkilemeler

3 örnekte görülür:

-Nişancı çırpınıyor çırpınıyor.... (KSİ, s. 281)

-Baytar dinliyor dinliyor..... (KSİ, s. 147)

-Taşıyor taşıyor bitiremiyor. (KSİ, s. 293)

2.1.8.4. Emir Kipi Almış Olan İkilemeler

2 örnekte görülür:

-..... beğen beğen, beğendiğini al. (KSİ, s. 238)

-.....beğen beğen beğendiğini de al. (KSİ, s. 383)

2.1.8.5. İki Farklı Haber Kipiyle Oluşturulmuş İkilemeler

13 örnekte görülür:

-Ortalık nerdeyse ağardı ağaracak. (KSİ, s. 296)

-Gün battı batacak... (KSİ, s. 49)

-.....pembe bir renk cümbüşünde battı batacaktı. (KSİ, s. 67)

-Yalnız burnun kocaman, dışarı çıktı çıkacak. (KSİ, s. 174)

-.....içeriye girdi girecek, korkuyor. (KSİ, s. 245)

-O gün bugündür, tanyerleri ışıdı ışıyacak..... (KSİ, s. 338)

-.....bir de tanyerleri ışıdı ışıyacak... (KSİ, s. 157)

-Tanyeri ışıdı ışıyacak... (KSİ, s. 311)

-.....gün ışıdı ışıyacak gökten bir hışıltı koptu. (KSİ, s. 355)

-Karanlık kavuştu kavuşacak.... (KSİ, s. 367)

-Şeftaliler oluştu oluşacak. (KSİ, s. 217)

-Eli kulağında, olgunlaştı olgunlaşacak. (KSİ, s. 168)

-.....öldüm öleceğim.... (KSİ, s. 392)

2.2. Zıt Anlamlı Sözcüklerle Oluşturulan İkilemeler

27 örnekte isim görevinde görülür:

-.....altına üstüne, yanına yönüne uzun uzun baktı.... (KSİ, s. 226)

-Yedi denizlerin altını üstünü bilirdi. (KSİ, s. 124)

-.....renklerin değişmesini, azalıp çoğalmasını.... (KSİ, s. 216)

-Belki bugün yarın demez hemen gelir. (KSİ, s. 206)

-.....gecesini gündüzünü birbirine katmıştı. (KSİ, s. 331)

-... kadın erkek, çoluk çocuk, genç yaşlı.. (KSİ, s. 142)

-.... çoluk çocuk, genç yaşlı, kayalıkların altına toplanmıştı. (KSİ, s. 151)

-..... kadın erkek, genç yaşlı sarayın yöresini almışlar.... (KSİ, s. 361)

-.....çoluk çocuk,hasta, genç yaşlı adalara gelip dönüyorlardı. (KSİ, s. 36)

-İçi dışı ince bir nane kokusuna kesti. (KSİ, s. 112)

-İçim dışım deniz kokuyor. (KSİ, s. 29)

- baştan aşağı, içini dışını ışıkla yıkayarak.... (KSİ, s. 51)

-Bıkıp usanmadan eve giriyor çıkıyor, evin içini dışını hayranlıkla seyrediyordu. (KSİ, s. 227)

-..... insanın içinin dışının tepeden tırnağa denize kestiğini... (KSİ, s. 27)

- Kadın erkek, çoluk çocuk.... (KSİ, s. 363)

-... kadın erkek, çoluk çocuk, genç yaşlı.. (KSİ, s. 142)

-..... kadın erkek, genç yaşlı sarayın yöresini almışlar.... (KSİ, s. 361)

-.....çoluk çocuk, kadın erkek kırmaya başlıyorlardı. (KSİ, s. 341)

-Çoluk çocuk, kadın erkek.... (KSİ, s. 202)

-hayal meyal yanyana oturmuş karı kocayı seçebildi. (KSİ, s. 296)

-.....mengilerde kız erkek öyle dönerler,.... (KSİ, s. 38)

-.....olana bitene bakıyor, kesik kesik soluk alıyor..... (KSİ, s. 373)

-..... onun ölüm kalım, bekleme macerasını yaşadı. (KSİ, s. 245)

-....öteberileri evlere taşımaya başladılar. (KSİ, s. 181)

-....öteberilerin içinde.... (KSİ, s. 181)

-....yeri göğü birbirine katan kadın... (KSİ, s. 122)

-.... yer gök çiçeğe keser. (KSİ, s. 304)

22 örnekte sıfat görevinde kullanılır:

-.....halka halka oynaşan, açılıp kapanan ipiltilerdeydi. (KSİ, s. 315)

-Şimdi aşağı yukarı bütün Anadolu böyle. (KSİ, s. 89)

-Çukurova baştan aşağı ormanlık..... (KSİ, s. 336)

-.....bağırıp çağıran, bir oturup bir kalkan.... (KSİ, s. 274)

-.... büyüklü küçüklü hazeran sepet.... (KSİ, s. 167)

-Ve gökyüzü, renk renk, tür tür, büyüklü küçüklü kuşlarla gittikçe doluyordu. (KSİ, s. 372)

-.....uzaklardan gelir gibi duyulur duyulmaz bir ses gelmiş. (KSİ, s. 337)

-.....çimenliğin üstü genç yaşlı.....insanlarla doldu. (KSİ, s. 255)

-..... hızlı hızlı gidip gelen Nişancıyı gösterdi. (KSİ, s. 283)

-.....köylülerle hemen kaynaşmış, içli dışlı olmuş.... (KSİ, s. 407)

-.....irili ufaklı mercanla dolu. (KSİ, s. 214)

-.....yanyana kayıklar, irili ufaklı tekneler çekilmişti. (KSİ, s. 234)

-Bütün bu olup bitenden habersiz Musa Kazım Ağa efendi.... (KSİ, s. 377)

-... sağındaki solundaki kayalıklara çarpıp duruyor... (KSİ, s. 120)

-... tepeden tırnağa yalıma kesilmiş... (KSİ, s. 139)

-.....ilerde tepeden tırnağa apak çiçeğe durmuş ağaç gözüne çarptı... (KSİ, s. 337)

-.....tepeden tırnağa, delik deşik, kalbur gibi.... (KSİ, s. 439)

-....tepeden tırnağa apak durmuş ağaca bile... (KSİ, s. 200)

-Tepeden tırnağa çiçek açmış ulu armut ağacının... (KSİ, s. 50)

-Tepeden tırnağa sarı, sarıasmalar da sökün ettiler. (KSİ, s. 372)

-Tepeden tırnağa sevinç olmuş çıkmıştı. (KSİ, s. 353)

-... yanıp sönen... (KSİ, s. 140)

89 örnekte zarf görevinde kullanılır:

-....sağa sola, aşağı yukarı öyle çabuk dalgalanamıyor... (KSİ, s. 333)

-....ahşap evlerin aşağı yukarı hepsi renk renk boyanmış... (KSİ, s. 232)

-.....baştan aşağı sıvazladı, okşadı. (KSİ, s. 323)

-....baştan aşağı, içini dışını ışıkla yıkayarak.... (KSİ, s. 51)

-....baştan aşağı.....nakışlarla bezenmişti. (KSİ, s. 391)

-.....başından sonuna kadar.... (KSİ, s. 494)

-... evi baştan aşağı sildi süpürdü... (KSİ, s. 129)

-.....çakıp söndükten sonra baştan aşağı ipiltiye kesti. (KSİ, s. 342)

-.....evi baştan sona birkaç kez dolaştı. (KSİ, s. 227)

-.....giyitleri baştan aşağı balık pullarına bulanmış geliyor.... (KSİ, s. 380)

-Kavalı kınından çıkardı, baştan aşağı okşar gibi sıvazladı. (KSİ, s. 334)

-Karlara bata çıka yukarıya bir süre yürüdü..... (KSİ, s. 368)

-.... o biter bitmez... (KSİ, s. 493)

-.....gözleri çakıp sönüyordu. (KSİ, s. 482)

-Kızın eli ona değer değmez.... (KSİ, s. 380)

-.... düşe kalka taşlı çiğirden kayalığın doruğuna çıktı. (KSİ, s. 111)

-.....düşe kalka iskeleye geldiler.... (KSİ, s. 55)

-.....merdiveni düşe kalka karanlıkta çıktı. (KSİ, s. 415)

-Sultan onlara, düşe kalka koşacak, eli ayağı tutmayacak , onları görür görmez, yere yığılıverecek. (KSİ, s. 130)

-Er geç dönecekler. (KSİ, s. 155)

-..... gece gündüz durmadan at sürdü. (KSİ, s. 362)

-.....gece gündüz başının etini yemedim mi? (KSİ, s. 476)

-.....gece gündüz çalıştırılıp..... (KSİ, s. 424)

-.....gece gündüz otluyordur. (KSİ, s. 433)

-.....Kafkasyayı gece gündüz dinlemişti. (KSİ, s. 311)

-....iskeleye çoluk çocuk, genç yaşlı yığılıştılar. (KSİ, s. 255)

..... bin pınarlı dağı, uzun uzun her bir şeyiyle kuşuyla kurduyla, börtü böceğiyle anlatıyordu gidip gelerek. (KSİ, s. 80-81)

-Gün atıncaya kadar gidip gelerek Zehraların evlerinin önünde durarak gitti geldi. (KSİ, s. 311)

-Üç gündür evlere gire çıka... (KSİ, s. 256)

-.....küme küme kuşlar konup kalkıyordu. (KSİ, s. 253)

-Birden ne oldu ne olmadı kuşlar ikiye ayrıldı. (KSİ, s. 349)

-.....çıvgınlar sağdan soldan, önden arkadan saldırdı. (KSİ, s. 209)

-.... sağa sola, öne arkaya, döne döne..... adayı, denizleri seyrettiler. (KSİ, s. 302)

-.....sağa sola, öne arkaya döndükçe kuşlara çarpıyordu. (KSİ, s. 349)

-....sabahtan akşama kadar, yukarda çalışan adama bakmış kalmış. (KSİ, s. 142)

-Sabahtan akşama tarhana çorbası içen... (KSİ, s. 388)

-.....sağa sola.... baktılar. (KSİ, s. 334)

-... sağa sola gitmiş... (KSİ, s. 144)

-... sağa sola sallandı. (KSİ, s. 141)

-.... sağa sola şaşkınlıkla baktı... (KSİ, s. 147)

-..... sağa sola, öne arkaya, döne döne..... adayı, denizleri seyrettiler. (KSİ, s. 302)

-..... tepenin üstündeki kümbet..... sağa sola sallanıyordu. (KSİ, s. 156)

-.....sağa sola sallandı..... (KSİ, s. 477)

-.....sağa sola, öne arkaya döndükçe kuşlara çarpıyordu. (KSİ, s. 349)

-.....sağa sola bakamadan..... (KSİ, s. 477)

-.....bir süre sağa sola sallanarak sarılı kaldılar... (KSİ, s. 386)

-.....elini kolunu sallayarak sağa sola gidiyor... (KSİ, s. 328)

-....sağa sola, aşağı yukarı öyle çabuk dalgalanamıyor... (KSİ, s. 333)

-Bir de canlı, sağa sola var gücüyle atlıyor... (KSİ, s. 168)

-Biraz sağa sola sallandı..... (KSİ, s. 386)

-Sağa sola yorgun bakıyordu. (KSİ, s. 11)

-.....çıvgınlar sağdan soldan, önden arkadan saldırdı. (KSİ, s. 209)

-Adam sağına soluna dönerek.... (KSİ, s. 73)

-... sağına soluna bakmadı. (KSİ, s. 149)

-..... bir sağına soluna..... baktı. (KSİ, s. 357)

-.....sağına soluna bakmadan kapıya yürüdü. (KSİ, s. 149)

-Nişancı sağına soluna bakındı... (KSİ, s. 117)

-Sağına soluna acı içinde dönerken... (KSİ, s. 147)

- Tepeden tırnağa ürperdi.... (KSİ, s. 308)

-... tepeden tırnağa ürperdi. (KSİ, s. 66)

-.... bir süre tepeden tırnağa baktı. (KSİ, s. 103)

-.... tepeden tırnağa çımgışarak ilk olarak duydu.... (KSİ, s. 106)

-.... tepeden tırnağa ışıkla donanmış gemileri... (KSİ, s. 64)

-.... tepeden tırnağa... Poyraz'ı süzdü. (KSİ, s. 218)

-..... bedeni tepeden tırnağa sızlıyordu. (KSİ, s. 250)

-..... donmuş kalmış hiç kıpırdamadan adamı tepeden tırnağa süzüyordu. (KSİ, s. 194)

-..... tepeden tırnağa sevince kesmiş... (KSİ, s. 51)

-..... tepeden tırnağa mutluluğa bakıp çıkmamıştı. (KSİ, s. 370)

-..... tepeden tırnağa ter içinde kaldı. (KSİ, s. 287)

-.....bedeni tepeden tırnağa çımgıştı. (KSİ, s. 380)

-.....bakışlarıyla tepeden tırnağa okşuyordu. (KSİ, s. 377)

-.....beni tepeden tırnağa donat desem.... (KSİ, s. 206)

-.....insanlar tepeden tırnağa sevince kesti. (KSİ, s. 319)

-....tepeden tırnağa çımgıştı. (KSİ, s. 196)

-....tepeden tırnağa okşuyordu. (KSİ, s. 431)

-Ayağını taban tahtalarına vura vura, tepeden tırnağa öfkeye kesmiş.... (KSİ, s. 236)

-Birden tepeden tırnağa her yerinin sızladığını duyumsadı. (KSİ, s. 402)

-....tepeden tırnağa deniz oldum(KSİ, s. 29)

-Karşısındaki acılı yüz Poyrazı tepeden tırnağa ürpertti. (KSİ, s. 52)

-Nişancı Veli tepeden tırnağa, her nereye baksa bir tapınmada bir hayranlıkta deviniyordu. (KSİ, s. 98)

-Poyrazın bedeni tepeden tırnağa, yıldırım çarpmışçasına çımgıştı. (KSİ, s. 323)

-Tepeden tırnağa çiçeğe durmuş... (KSİ, s. 411)

-Tepeden tırnağa ter içinde kalmıştı. (KSİ, s. 262)

-Tepeden tırnağa ürperdi. (KSİ, s. 296)

-.....üç gün üç gece çaldı. (KSİ, s. 361)

-.....üç gün üç gece kaval çalacaksın. (KSİ, s. 360)

-Şenlik üç gün üç gece sürdü. (KSİ, s. 365)

-Yarı uykuda yarı uyanık dalmışken... (KSİ, s. 354)

-Yerden göğe kadar hakkın var. (KSİ, s. 386)

22 örnekte ikilemeler çekimli fiil görevinde görülür:

-Suyun üstüne batıp çıkıyorlar. (KSİ, s. 332)

-.....kıvılcım buğusunun içine battı çıktı. (KSİ, s. 370)

-....adamın karartısı da bir görünüp bir yitiyor.... (KSİ, s. 331)

-Karartılar bir süre geldi gitti, gitti geldi. (KSİ, s. 331)

-Poyraz hızlanarak yavaşlayarak gitti geldi, geldi gitti. (KSİ, s. 376)

-....evlerinin önünden gelip gidiyordu. (KSİ, s. 209)

-.....cennete de gider gelir. (KSİ, s. 346)

-.... hızla gidip geliyordu. (KSİ, s. 291)

-....arada tabancaya bir göz atarak gidiyor geliyor.... (KSİ, s. 290)

-..... akşamlara kadar evlere girdi çıktı. (KSİ, s. 255)

-....öteki eve girdiler çıktılar. (KSİ, s. 61)

-.....savaşlara girdim çıktım. (KSİ, s. 379)

-Bıkıp usanmadan eve giriyor çıkıyor, evin içini dışını hayranlıkla seyrediyordu. (KSİ, s. 227)

-Eve herkes giriyor çıkıyor... (KSİ, s. 227)

-Bunca savaşa girmiş çıkmış... (KSİ, s. 206)

-..... akşama kadar gitti geldi. (KSİ, s. 282)

-.....eli tabancasına gitti geldi. (KSİ, s. 442)

-.....suyu da otlayarak fırdalayı gitti geldi. (KSİ, s. 397)

-....."haydaa kınalı kuşlar" diyerek gitti geldi. (KSİ, s. 254)

-.....böyle gitti geldi.

-Poyraz hızlanarak yavaşlayarak gitti geldi, geldi gitti. (KSİ, s. 376)

-....karanlığın içinden yandılar söndüler (gözler) (KSİ, s. 156)

2.3. Biri Olumlu Biri Olumsuz Anlam İçeren Sözcüklerle Oluşturulan İkilemeler

12 örnekte sıfat görevinde kullanılır:

-... belli belirsiz bir ada ortaya çıktı. (KSİ, s. 11)

-..... belli belirsiz bir yeşil. (KSİ, s. 213)

-..... belli belirsiz uçuk bir yeşil. (KSİ, s. 213)

-.....belli belirsiz bir değişme oldu. (KSİ, s. 371)

-.....Lokman Hekimin belli belirsiz karartısını görürler. (KSİ, s. 338)

-.....bir belli belirsiz turuncunun... (KSİ, s. 216)

-Düzlüğü, renk renk turna tellerinden sağılan ince, belli belirsiz savrulan kıvılcım buğusu aldı. (KSİ, s. 372)

-Sabahın belli belirsiz ilk ışıkları.... (KSİ, s. 447)

-.....duyulur duyulmaz ölü bir sesle sordu. (KSİ, s. 396)

-.....duyulur duyulmaz bir sesle başladı. (KSİ, s. 327)

-İsmailden duyulur duyulmaz bir ses çıktı. (KSİ, s. 404)

-Lena duyulur duyulmaz bir sesle. (KSİ, s. 43)

1 örnekte çekimli fiil görevinde kullanılır:

-Ne olur, ne olmaz.... (KSİ, s. 194)

88 örnekte zarf görevinde kullanılır:

-Kovanı açar açmaz da kapattı... (KSİ, s. 304)

-Tencerenin kapağını açar açmaz.... (KSİ, s. 449)

-Kutunun kapağı açılır açılmaz da.... (KSİ, s. 406)

-Tencereler açılır açılmaz... (KSİ, s. 451)

-.....bakar bakmaz gözlerini kapadı.... (KSİ, s. 355)

-Aşağıya bakar bakmaz şaşkınlığa uğradı... (KSİ, s. 315)

-... buraya ayak basar basmaz. (KSİ, s. 181)

-..... karaya ayak basar basmaz..... hüngürdemeye başlıyorlardı. (KSİ, s. 179)

-İzmirde karaya ayak basar basmaz çeşmelere korktular. (KSİ, s. 179)

-Birinci Dünya Savaşı başlar başlamaz... (KSİ, s. 228)

-... belli belirsiz gülümsediler. (KSİ, s. 192)

-... Süphandağı belli belirsiz, ince bir pus gibi gözüküp yitiyordu. (KSİ, s. 139)

-..... belli belirsiz akıyordu. (KSİ, s. 17)

-..... belli belirsiz alıp götürüyordu.... (KSİ, s. 225)

-..... dağ belli belirsiz sallanıyordu. (KSİ, s. 71)

-.....belli belirsiz de gülümsüyordu. (KSİ, s. 338)

-....menevişli denizde belli belirsiz bir yitiyor... (KSİ, s. 12)

-....sözlerini bitirir bitirmez kalktı. (KSİ, s. 226)

-Alacakaranlıkta bir kayık gördüm belli belirsiz... (KSİ, s. 12)

-Kayık belli belirsiz sallanıyordu. (KSİ, s. 11)

-Yüzü belli belirsiz kızardı. (KSİ, s. 191)

-Zehra belli belirsiz gülümsedi... (KSİ, s. 379)

-Kahvaltı biter bitmez Ağaefendi kalktı. (KSİ, s. 408)

-Merhemleme biter bitmez İsmail gözlerini açtı..... (KSİ, s. 406)

-Poyraz, sözünü bitirir bitirmez... (KSİ, s. 417)

-Motor çalışır çalışmaz eli tabancasına gitti... (KSİ, s. 197)

-.... çeker çekmez de ayağa fırladı. (KSİ, s. 102)

- O çıkar çıkmaz da Üzeyir Han.. (KSİ, s. 438)

-... çıkar çıkmaz da dışarıya bir göz gezdirdiler. (KSİ, s. 112)

-.....çıkar çıkmaz da koşarcasına geldi... (KSİ, s. 414)

-....çıkar çıkmaz da göğe baktı. (KSİ, s. 344)

-Çıkar çıkmaz da bir ince çimenliğe düştü. (KSİ, s. 342)

-... çözülür çözülmez de yana yattı... (KSİ, s. 141)

-....bir kanadının ucunu suya değdirir değdirmez... (KSİ, s. 43)

-..... der demez..... (KSİ, s. 101)

-Der demez de pişman oldu.... (KSİ, s. 185)

-Der demez de tetiğe bastı.... (KSİ, s. 262)

-Gün doğar doğmaz da Usonun elinde işlemeli kavalı ışıldadı. (KSİ, s. 331)

-.....sakalının ucuna dokunur dokunmaz çekti. (KSİ, s. 315)

-....doldurur doldurmaz da ateşe başladı. (KSİ, s. 262)

-Poyrazın ağzından Abbas sözcüğü dökülür dökülmez adamın yüzü kırıştı. (KSİ, s. 23)

-Sesi duyar duymaz aklına..... düştü. (KSİ, s. 296)

-Sesi duyar duymaz içine bir sevinç geldi oturdu. (KSİ, s. 355)

-.... o da son solukta, duyulur duyulmaz, emanet dedi... (KSİ, s. 402)

-.....portakalları alaca düşer düşmez, sararır sararmaz yemeye başladı. (KSİ, s. 37)

-.....düşer düşmez de..... gelmeye başladı. (KSİ, s. 349)

-Yola düşer düşmez de stranlar klamlar söylemeye başladı. (KSİ, s. 355)

- O gider gitmez hep birden turnalar da uçtular..... (KSİ, s. 350)

-.....gider gitmez de dönerseniz... (KSİ, s. 423)

-... girer girmez... (KSİ, s. 131)

-.....girer girmez o beş kişi ayağa kalktı.... (KSİ, s. 448)

-.....yataklarına girer girmez uyudular. (KSİ, s. 335)

-Girer girmez de ..... (KSİ, s. 251)

-Adamı görür görmez gözleri çakmak çakmak oldu. (KSİ, s. 20)

-Sultan onlara, düşe kalka koşacak, eli ayağı tutmayacak , onları görür görmez, yere yığılıverecek. (KSİ, s. 130)

-.....evi gösterir göstermez tepeye gel. (KSİ, s. 195)

-.....baharın ucu gözükür gözükmez.... (KSİ, s. 370)

-Gün ışır ışımaz da ayağa kalktı. (KSİ, s. 349)

-Gün ışır ışımaz.... (KSİ, s. 344)

-Vasili çayını bir solukta içer içmez ayağa kalktı... (KSİ, s. 13)

-... iner inmez de sıcaktan kavrulmuşlar... (KSİ, s. 65)

-....iner inmez de uçarcasına gene yaylar çiziyorlardı. (KSİ, s. 333)

-...iner inmez de aynı hızla göğe çıkıyor... (KSİ, s. 43)

-Kaldırır kaldırmaz da.... (KSİ, s. 316)

-.... kalkar kalkmaz da elini tabancasının üstüne koydu... (KSİ, s. 281)

-.... kalkar kalkmaz karşısında Süphandağını buldu. (KSİ, s. 138)

-.... o kalkar kalkmaz.... (KSİ, s. 418)

-.... kapatır kapatmaz da hemen kovanlardan uzaklaştık. (KSİ, s. 304)

-.....konar konmaz da kalktılar. (KSİ, s. 254)

-Tepsi masaya konar konmaz da... (KSİ, s. 491)

-Başını yastığa kor komaz da uyudu. (KSİ, s. 270)

-....koyar koymaz da çekilip ateş ettiğini.... (KSİ, s. 261)

-.... oturur oturmaz başını önüne eğdi. (KSİ, s. 226)

-.....yere oturur oturmaz..... (KSİ, s. 337)

-.....O, oturur oturmaz..... (KSİ, s. 418)

-.....oturur oturmaz kahveler bile söylenmeden geldi. (KSİ, s. 437)

-....oturur oturmaz.... (KSİ, s. 475)

-Onlar oturur oturmaz.... (KSİ, s. 257)

-.....portakalları alaca düşer düşmez, sararır sararmaz yemeye başladı. (KSİ, s. 37)

-.... sözlerini söyler söylemez çabucak eve gitti.... (KSİ, s. 48)

-.....susar susmaz da öne doğru gidiyor..... (KSİ, s. 347)

-.....elini uzatır uzatmaz geriye çekti. (KSİ, s. 315)

-Tekne yanaşır yanaşmaz da atladı... (KSİ, s. 84)

-... yatar yatmaz uyudu. (KSİ, s. 130)

-.....adalılar yemeklerini yer yemez çınarların altına çoluk çocuk geliyor... (KSİ, s. 328)

-.....yemeği yer yemez yattılar. (KSİ, s. 26)

-Nişancı yemeğini yer yemez, doğru yatağa. (KSİ, s. 270)

-..... elimi yüzümü yıkar yıkamaz..... (KSİ, s. 256)

2.4. Yakın Anlamlı Sözcüklerle Oluşturulan İkilemeler

71 örnekte isim görevinde kullanılır:

-....ağzını yüzünü yıkadı.... (KSİ, s. 412)

-.....akıl sır ermez Kavlakzadeye. (KSİ, s. 446)

-.... akla hayale gelmeyecek düşler kurdular. (KSİ, s. 30)

-.... atıyla itiyle yese bitiremez. (KSİ, s. 88)

-Araplar, bütün atıyla itiyle, çoluğu çocuğuyla alıp çöle mi götürmüşlerdi? (KSİ, s. 24)

-..... odunların altındaki çalı çırpıyı tutuşturmak için çaktı.... (KSİ, s. 204)

-.....kilitli odalarda kalmış çanak çömlek.... (KSİ, s. 291)

-.....gözünü daldan budaktan esirgemeyen... (KSİ, s. 154)

-.....deli divane olacaklar. (KSİ, s. 440)

-Meraktan deli divane olmuş Al, Çavuş onu iskelede buldu. (KSİ, s. 271)

-.....olduğu yerde durup kalması uzun sürdü. (KSİ, s. 384)

-..... üstelik de sevinçlerinden düğün bayram ederler. (KSİ, s. 38)

-.....Nişancı Veliyi el kol işaretiyle çağırdı, o da Poyrazın işaretini görür görmez..... (KSİ, s. 285)

-.....beni size, ele aleme rezili rüsvay eyledi... (KSİ, s. 384)

-.....eli ayağı titreyerek eve yollandı. (KSİ, s. 377)

-.....eli ayağı titreyerek merdivenleri çıktı.... (KSİ, s. 412)

-Sultan onlara, düşe kalka koşacak, eli ayağı tutmayacak , onları görür görmez, yere yığılıverecek. (KSİ, s. 130)

-... eli ayağı olmayan asker kaçağı... (KSİ, s. 134)

-.... onun eli ayağı birbirine dolaşıyor... (KSİ, s. 218)

-.....eli ayağı titreyerek eve yollandı. (KSİ, s. 377)

-.....eli ayağı titriyordu. (KSİ, s. 294)

-.....elini kolunu sallayarak sağa sola gidiyor... (KSİ, s. 328)

-....eli ayağı titriyordu. (KSİ, s. 288)

-Eli ayağı titreyerek merdiveni koşarak indi... (KSİ, s. 412)

-.....herkes elini yüzünü yudu. (KSİ, s. 449)

-....elini yüzünü yudu.... (KSİ, s. 447)

-Elini yüzünü yıkarken onu gördüler. (KSİ, s. 397)

-Eşi manendi olmayan bir balıkçıdır. (KSİ, s. 288)

-.... evleri barkları... bomboş kalmış... (KSİ, s. 121)

-.... fakir fukaranın derdine derman oluyorsunuz. (KSİ, s. 217)

-Ele avuca sığmıyorlar. (KSİ, s. 318)

-.... bir hayranlık ışıltısının gelip geçtiğini gördü. (KSİ, s. 275)

-Günler aylar geçtikçe de.... (KSİ, s. 431)

-Kadir kıymet bilmez. (KSİ, s. 384)

-.....kapkacaklarını dışarıya çıkaranların yanına gitti. (KSİ, s. 180)

-Kavun karpuz da cabası. (KSİ, s. 30)

-Kazalardan, belalardan kurtulacak. (KSİ, s. 417)

-Her yöreye göre de kılık kıyafet değiştirirler. (KSİ, s. 284)

-Kılık kıyafetini değiştirmiş. (KSİ, s. 284)

-....börtü böceğine küsmüşüm, itine kurduna da. (KSİ, s. 234)

-.....çocukların ölüsünü kurda kuşa, ite çakala yem ettirmeyen.... (KSİ, s. 405)

-.....çocukların ölüsünü kurda kuşa, ite çakala yem ettirmeyen.... (KSİ, s. 405)

-.....karasevdanın dünyayı, kurdu kuşu, börtü böceği büyülediğini.... (KSİ, s. 322)

-.....bir de kurduyla kuşuyla Sarı Kızı çağırın. (KSİ, s. 39)

-.....cümle mahlukat, kurt kuş, börtü böcek.... (KSİ, s. 379)

-Bu itin cesedini kurtlar kuşlar, itler yesin. (KSİ, s. 402)

-Sarı Kızı kurtların kuşların,.... arasında görenler... (KSİ, s. 46)

..... bin pınarlı dağı, uzun uzun her bir şeyiyle kuşuyla kurduyla, börtü böceğiyle anlatıyordu gidip gelerek. (KSİ, s. 80-81)

-Olanı biteni tane tane, öfkesiz, olduğu gibi anlattı. (KSİ, s. 268)

-... oraya buraya, yatan adama, eşek arılarına.... (KSİ, s. 16)

-.....zikzak çize çize, oraya buraya çavarak denizin üstüne gittiler... (KSİ, s. 254)

-Senden para pul da istemem. (KSİ, s. 493)

-....bir patırtı gürültüdür başını almış gidiyordu. (KSİ, s. 319)

-.....yüreği pirü pak olanlar duyardı. (KSİ, s. 336)

-.....beni size, ele aleme rezili rüsvay eyledi... (KSİ, s. 384)

-..... şenlik şadımanlık eyledi. (KSİ, s. 120)

-Kavalın sesi taşa toprağa.....sinmiş.... (KSİ, s. 319)

-....taşın toprağın yüreğini eritir (şarkı, türkü) (KSİ, s. 152)

-Taşını toprağını, otunu çiçeğini.....ille de atlarını. (KSİ, s. 311)

-Taşını toprağını, otunu çiçeğini.....ille de atlarını. (KSİ, s. 311)

-... tuz buz olup her biri bir yana dağılan... (KSİ, s. 89)

-.... ucu bucağı gözükmeyen düz bir ovanın.... (KSİ, s. 162)

-.....ucu bucağı gözükmeyen hurmalığın.... (KSİ, s. 342)

-....kemiklerini un ufak ederler. (KSİ, s. 394)

-Üstleri başları dökülüyor... (KSİ, s. 33)

-.....vatan millet ona vız gelir tırıs gider... (KSİ, s. 444)

-Bir süre yanını yöresini unuttu... (KSİ, s. 261)

-Bizim evden yatak yorgan getirdim. (KSİ, s. 308)

-Yorgan döşek, kapkacak..... aldık. (KSİ, s. 180)

- -.....herkesin ustası yerini yurdunu bırakır.... (KSİ, s. 379)

33 örnekte sıfat görevinde kullanılır:

-Ve perişan, aç susuz, yağmur altında. (KSİ, s. 185)

-...yanından akıp giden yılanlara... (KSİ, s. 43)

-.....arada sırada sesi duyulan kuşun sesiydi. (KSİ, s. 374)

-Suyun yüzeyi bağıran çağıran.....askerlerle... (KSİ, s. 332)

-.....bağırıp çağıran, bir oturup bir kalkan.... (KSİ, s. 274)

-.... bir deri bir kemikti... (KSİ, s. 135)

-.....uçsuz bucaksız, çimenli çiçekli bir ova uzanıyordu. (KSİ, s. 353)

-.....uzun uzun İsmailden, değiş tokuş sürgünlerinden.... konuştular... (KSİ, s. 407)

-Önce şaşırıp donup kalmış ırgatlar.... (KSİ, s. 395)

-İskelenin üstünde durmuş kalmış kadınların..... (KSİ, s. 487)

-Ortada şaşkın durmuş kalmış cerenler birdenbire canlandılar... (KSİ, s. 333)

-.....buralardan gelip geçen çok da yabancı görmüşlerdi. (KSİ, s. 340)

-Görmüş geçirmiş bir adama benziyordu. (KSİ, s. 182)

-Görmüş geçirmiş bir kişi. (KSİ, s. 437)

-Ortalık günlük güneşlik. (KSİ, s. 211)

-Ortalık günlük güneşlikti. (KSİ, s. 27)

-.....fakinin ince uzun parmaklarına.... (KSİ, s. 358)

-Düzlükte ince uzun bacakları üstünde..... (KSİ, s. 147)

-.... bu ıssız adada kimsiz kimsesiz, kimlerin eline bakacak.... (KSİ, s. 308)

-.....Orta Asyadan kopmuş gelmiş en parlak güneşimizsiniz. (KSİ, s. 272)

-Güneşten kopup gelen ışıklar da mavi esiyor. (KSİ, s. 346)

-Uçsuz bucaksız çöl bozkırın ortasında kaldılar. (KSİ, s. 60)

-Çöl uçsuz bucaksızdı.... (KSİ, s. 320)

-.....uçsuz bucaksız ovaya götürüp bıraktılar. (KSİ, s. 59)

-.....uçsuz bucaksız, çimenli çiçekli bir ova uzanıyordu. (KSİ, s. 353)

-Göğe uzamış gitmiş çok hurma bahçeleri gördü. (KSİ, s. 340)

-...yakıp yıktıkları köylere yerleştirildiler. (KSİ, s. 180)

-Yalınayak başı kabak bir çocuk sürüsü.... (KSİ, s. 126)

-.....yanar döner ak benekli tüyleriyle.... (KSİ, s. 253)

-... yanmış yakılmış.... şehri geliyordu gözlerinin önüne. (KSİ, s. 139)

-..... yanmış yıkılmış köy... (KSİ, s. 36)

-....yanmış yıkılmış köyler, kasabalar, bağlar bahçeler görmüş... (KSİ, s. 174)

-.....yitmiş gitmiş Ağaefendi konuşurken değişmiş.... (KSİ, s. 422)

-.....yumulmuş kalmış Nişancı Veliyi gördü. (KSİ, s. 242)

44 örnekte zarf görevinde kullanılır:

-Kaldık mı biz de çölün ortasında aç susuz, yalın ayak başı kabak. (KSİ, s. 83)

-O kadar aç yoksul, perişan kaldılar... (KSİ, s. 207)

-Siz de açıkta aç çıplak kalırsınız. (KSİ, s. 288)

-....bir patırtı gürültüdür başını almış gidiyordu. (KSİ, s. 319)

-Arada sırada da Türkçe de söylüyordum onlara. (KSİ, s. 304)

-Onu arada sırada bir evden ötekine geçerken.... (KSİ, s. 64)

-..... arada sırada da nehrin kıyısına ..... vurmuş ölülerle birlikte... (KSİ, s. 332)

-....arada sırada bir de kanat çırpıyordu. (KSİ, s. 157)

-Ali Çavuş arada sırada, kimseye belli etmeden.... (KSİ, s. 384)

-Arada sırada kanatlarını oynatıyorlar... (KSİ, s. 353)

-... bir deri bir kemik kalmış, köylerine, kasabalarına dönüyorlardı. (KSİ, s. 129)

-....insanlar bir deri bir kemik kalmışlar. (KSİ, s. 174)

-Onun çıkıp gitmesiyle içeriye küçük bir ak kuş girdi. (KSİ, s. 373)

-..... köy köy, çiftlik çiftlik, dağ bayır, ova, ada dolaşıyor... (KSİ, s. 36)

-.....dağ bayır dolaşmış... (KSİ, s. 410)

-..... doludizgin atı kırbaçlayarak.... (KSİ, s. 429)

-Ve doludizgin gelerek can çekişenleri.... (KSİ, s. 332)

-... evlere döğüş çekiş doluşuyorlardı. (KSİ, s. 126)

-.... döke saça, döke saça memlekete kadar götürür. (KSİ, s. 129)

-.... kayık döne dolaşa kıyıya kadar gitti. (KSİ, s. 11)

-.....Nişancı Veliyi el kol işaretiyle çağırdı, o da Poyrazın işaretini görür görmez..... (KSİ, s. 285)

-Bu kadar itilip kakıldıktan sonra... (KSİ, s. 181)

-.....dili döndüğünce, dinleyenlere çevriliyordu kırık dökük.... (KSİ, s. 331)

-....köşe bucak bütün evi aradılar... (KSİ, s. 61)

-....köşe bucak dolaştı..... (KSİ, s. 336)

-....Osmanlı altını fiyatına bozdurdular, o da zar zor, naz niyaz. (KSİ, s. 49)

-...şimşekler sağılıyordu o yana, bu yana. (KSİ, s. 145)

-Vasili... oraya buraya bakındı... (KSİ, s. 13)

-Köy köy, kasaba kasaba, el el ,ova dağ, aramadık sormadık yer bırakmadım. (KSİ, s. 164)

-..... köy köy, çiftlik çiftlik, dağ bayır, ova, ada dolaşıyor... (KSİ, s. 36)

-..... özenerek bezenerek kafesler yapışını.... (KSİ, s. 364)

-Ölüsünü de bütün halk ağıt yakarak kaldırdı şanlı şöhretli. (KSİ, s. 153)

-.....üç kişiyi şöyle böyle aydınlatıyordu. (KSİ, s. 330)

-.....tekme tokat, onu o kadar dövdüler ki... (KSİ, s. 402)

-.....uçsuz bucaksız kumların üstüne uzanmış.... (KSİ, s. 332)

-...şu uçsuz bucaksız sökülmüş, evleri yerle bir.... (KSİ, s. 36)

-.....tekneyi yalvar yakar bana vermedi de.... (KSİ, s. 384)

-....yana yöreye savruluyorlardı. (KSİ, s. 333)

-Önden, yandan yöreden sesler geliyordu. (KSİ, s. 163)

-Top sesleri geliyordu doğudan, batıdan, yandan, yöreden. (KSİ, s. 150)

-.....altına üstüne, yanına yönüne uzun uzun baktı.... (KSİ, s. 226)

-.... Bizim gibi yazıya yabana düşmüş.... (KSİ, s. 76)

-... çarşıya yorgun argın yöneldi. (KSİ, s. 147)

-....eve dönüyordu yorgun argın, bitkin. (KSİ, s. 64)

60 örnekte çekimli fiil görevinde kullanılır:

-Bir kurşun sağ gözünü almış götürmüş.... (KSİ, s. 266)

-Lena ocaklığın yanında apışmış kalmış... (KSİ, s. 71)

-Alanın ortasında bağırdı çağırdı, çırpındı. (KSİ, s. 160)

-Derken Nişancı bir yerlerden çıkıp geldi. (KSİ, s. 279)

-.....üç kez döndü, çıktı gitti. (KSİ, s. 373)

-Çalışıyor çabalıyor... (KSİ, s. 139)

-Bu kadar çalıştık çabaladık. (KSİ, s. 293)

-Derken Nişancı bir yerlerden çıkıp geldi. (KSİ, s. 279)

-.....hepsi dağıldılar gittiler. (KSİ, s. 390)

-.....içine yumuldu daldı gitti. (KSİ, s. 407)

-.....Faki dalmış gitmiş... (KSİ, s. 352)

-....iki eli yüzünde, dalmış gitmiş.. (KSİ, s. 228)

-Dalmış gitmişti. (KSİ, s. 363)

-İkisi de dalmış gitmişler. (KSİ, s. 31)

-....öylece dikilmiş kalmışlardı. (KSİ, s. 67)

-.... uzak bir düş içinde dolandı durdu. (KSİ, s. 121)

-Donar kalırsınız. (KSİ, s. 423)

-.....dinleyenler dondular kaldılar. (KSİ, s. 423)

-Nişancı dondu kaldı. (KSİ, s. 119)

-Poyraz onu görünce dondu kaldı... (KSİ, s. 415)

-..... donmuş kalmış hiç kıpırdamadan adamı tepeden tırnağa süzüyordu. (KSİ, s. 194)

-Emir donmuş kalmış..... (KSİ, s. 363)

-Sarıkamış Allahuekber dağları, karların üstünde kazık kesilip donmuş kalmış... (KSİ, s. 156)

-.... döndüm dolaştım, gezdim gördüm, kendi kendime.... (KSİ, s. 47)

-Döndüler geldiler... (KSİ, s. 226)

-..... uzun bir süre orada durdu kaldı. (KSİ, s. 197)

-.....pınarın başında durmuş kalmış..... (KSİ, s. 337)

-Emir ayakta durmuş kalmış.... (KSİ, s. 363)

-Yanlarından yürüdü geçti gitti. (KSİ, s. 212)

-.....göz açıp kapayıncaya kadar geldi geçti. (KSİ, s. 334)

-.... bak, bahar çoktan geldi geçti bile... (KSİ, s. 177)

-....bir sevincin gölgesi yüzünden geldi geçti. (KSİ, s. 271)

-... giyindi kuşandı... (KSİ, s. 111)

-Giyindi kuşandı.... (KSİ, s. 361)

-Herkes giyindi kuşandı.... (KSİ, s. 107)

-.....giyiniyor kuşanıyor..... (KSİ, s. 240)

-Uso ıkındı sıkındı... (KSİ, s. 300)

-.... sevgi dünyası onu sarıp sarmalıyordu. (KSİ, s. 98)

-.....burada yetiştireceğini saydı döktü.... (KSİ, s. 437)

-... evi baştan aşağı sildi süpürdü... (KSİ, s. 129)

-..... incirlerimizi siler süpürürler... (KSİ, s. 39)

-..... Çocuklar o anda silip süpürdüler. (KSİ, s. 48)

-Fakiye Teyran, sordu soruşturdu..... (KSİ, s. 338)

-Durumlar böyle sürdü gitti. (KSİ, s. 120)

-...şaşırdık kaldık. (KSİ, s. 234)

-Şaşırdık kaldık. (KSİ, s. 234)

-.....şaştım kaldım. (KSİ, s. 421)

-.....gözlerine takılmış kalmıştı. (KSİ, s. 423)

-..... şehir böylelikle yakılıp yıkılmayacaktı. (KSİ, s. 150)

-.....şehir yakılıp yıkılmış... (KSİ, s. 151)

-Yalvardım yakardım yapmadı. (KSİ, s. 172)

Az bir sürede yedi bitirdi. (KSİ, s. 348)

-....gün yıkılmış gitmiş... (KSİ, s. 63)

-Çocuk, bir anda yitti gitti.... (KSİ, s. 225)

-..... bir anda yittiler gittiler., (KSİ, s. 77)

-.... kendilerine gelemeden yattılar kaldılar. (KSİ, s. 44)

-Aydınlık deniz içini yudu arıttı. (KSİ, s. 188)

-....yunur arınır, anadan yeni doğmuş gibi olurdu. (KSİ, s. 38)

-.....kalabalığın arasından yürümüş gitmiş.... (KSİ, s. 366)

-... şimdiye açlıktan zıbarmış gitmişlerdi. (KSİ, s. 99)

2.5. Eş Anlamlı Sözcüklerle Kurulan İkilemeler

1 örnekte isim görevinde kullanılır:

-Şehirden ses seda gelmiyordu. (KSİ, s. 142)

1 örnekte zarf görevinde kullanılır:

-Bıkıp usanmadan eve giriyor çıkıyor, evin içini dışını hayranlıkla seyrediyordu. (KSİ, s. 227)

2.6. Bir Ögesi Anlamlı Bir Ögesi Anlamsız Sözcükten Oluşan İkilemeler

23 örnekte isim görevinde kullanılır:

-..... ağrı mağrı (KSİ, s. 378)

-Amanı mamanı yok dedi Poyraz. (KSİ, s. 211)

-.....oraya bet bereket getirirler. (KSİ, s. 440)

-Boyu posu, çizmeleri.... (KSİ, s. 330)

-Maşallah boyun posun yerinde... (KSİ, s. 492)

-..... bin pınarlı dağı, uzun uzun her bir şeyiyle kuşuyla kurduyla, börtü böceğiyle anlatıyordu gidip gelerek. (KSİ, s. 80-81)

-.....cümle mahlukat, kurt kuş, börtü böcek.... (KSİ, s. 379)

-.....karasevdanın dünyayı, kurdu kuşu, börtü böceği büyülediğini.... (KSİ, s. 322)

-.....kurdun kuşun, börtü böceğin, her yaratığın başını döndürürdü. (KSİ, s. 411)

-....börtü böceğine küsmüşüm, itine kurduna da. (KSİ, s. 234)

-... çoluk çocuğa baktı. (KSİ, s. 109)

-.... çoluk çocuğuyla geldi... (KSİ, s. 109)

-.....çoluk çocuğumun canını da onun için kurban ederim. (KSİ, s. 443)

-.....destan söyleye söyleye, kaval çala çala, birkaç yılda, çoluk çocuk yürüyerek gelmiş. (KSİ, s. 477)

-.....Nişancı yüzlerce kişiyi çoluk çocuk, avrat kuşak aldı da iskeleye getirdi. (KSİ, s. 257)

-....iskeleye çoluk çocuk, genç yaşlı yığılıştılar. (KSİ, s. 255)

-Araplar, bütün atıyla itiyle, çoluğu çocuğuyla alıp çöle mi götürmüşlerdi? (KSİ, s. 24)

-Çalışmazlarsa çoluk çocuk açlarından ölecekler. (KSİ, s. 393)

-Çoluk çocuk, Hüsmeni de alın yanınıza. (KSİ, s. 195)

-Kaçası maçası yok... (KSİ, s. 235)

-Soyu sopu kurumuş.... (KSİ, s. 107)

-Suçsuz muçsuz değildir. (KSİ, s. 171)

-Oralarda tanrı manrı yok. (KSİ, s. 39)

22 örnekte sıfat görevinde kullanılır:

-Boylu poslu.... (KSİ, s. 192)

-.....yaşlı gövdesi çakır çukur, eğri büğrü olmuş nar ağacının..... (KSİ, s. 376)

-... kadın erkek, çoluk çocuk, genç yaşlı.. (KSİ, s. 142)

-.....çoluk çocuk herkes sofraya oturdu.... (KSİ, s. 319)

-.....çoluk çocuk, genç yaşlı... (KSİ, s. 32)

-.....çoluk çocuk, kadın erkek kırmaya başlıyorlardı. (KSİ, s. 341)

-Kadın erkek, çoluk çocuk.... (KSİ, s. 363)

-Çoluk çocuk, kadın erkek.... (KSİ, s. 202)

-.....tepeden tırnağa, delik deşik, kalbur gibi.... (KSİ, s. 439)

-.... gövdesi eğri büğrü.... (KSİ, s. 64)

-.....gövdeleri yarık yuruk, eğri büğrü zeytin ağaçlarının..... (KSİ, s. 315)

-.....yaşlı gövdesi çakır çukur, eğri büğrü olmuş nar ağacının..... (KSİ, s. 376)

-....eski püskü yan yatmış boyaları dökülmüş vapurlar girdiler. (KSİ, s. 34)

-.... evlerin arkasından gözüken hayal meyal tepe(KSİ, s. 11)

-Kapıda hayal meyal bir baş göründü... (KSİ, s. 254)

-Boyuna saçma sapan sorular soruyorsun... (KSİ, s. 287)

-.....bizimki sersem sepet (KSİ, s. 204)

-Herkes sen şakraktı. (KSİ, s. 407)

-Nişancı şen şakrak bir çocuktu. (KSİ, s. 244)

-.....ufak tefek ne varsa... (KSİ, s. 486)

-.....gövdeleri yarık yuruk, eğri büğrü zeytin ağaçlarının..... (KSİ, s. 315)

-....yüzü zehir zemberekti. (KSİ, s. 228)

18 örnekte zarf görevinde kullanılır:

-Baytar, bölük pörçük çok uzakları.... düşünüyordu. (KSİ, s. 162)

-..... onları karşılamaya gelmişti cümbür cemaat. (KSİ, s. 318)

-.....yarın çoluk çocuğuyla damlar. (KSİ, s. 428)

-Hristo, çoluk çocuk bir kayıkla vapura doğru yol alırken... (KSİ, s. 237)

-... hayal meyal Van kalesi bir göründü bir yitti. (KSİ, s. 140)

-... karşıda hayal meyal Hüsrev Paşa Camisi onu çocukluğuna götürüyor. (KSİ, s. 147)

-.... bir sis arkasından hayal meyal gözüküyordu. (KSİ, s. 85)

-.....hayal meyal, ölü müyüm, diri miyim, diye aklından geçirdi. (KSİ, s. 402)

-.....şehrini hayal meyal düşünüyordu. (KSİ, s. 162)

-Hayal meyal evin ikinci katındaki kapıdan..... gördü. (KSİ, s. 254)

- Hayal meyal yanyana oturmuş karı kocayı seçebildi. (KSİ, s. 296)

-Nişancı karanlığın içinde, hayal meyal, daha yürümesini sürdürüyordu. (KSİ, s. 290)

-İsmail karga tulumba aldılar,..... (KSİ, s. 404)

-.....adalarına süklüm püklüm vardılar. (KSİ, s. 267)

-....kabuk tak tuk ediyor. (KSİ, s. 195)

-....yaya yapıldak yollara döküldüler. (KSİ, s. 34)

-..... zar zor ona birkaç kuruş verdi. (KSİ, s. 486)

-....Osmanlı altını fiyatına bozdurdular, o da zar zor, naz niyaz. (KSİ, s. 49)

-.... torlamış toplamış almış getirmişsiniz. (KSİ, s. 202)

2.7. İki Ögesi De Anlamsız Sözcükten Oluşan İkilemeler

3 örnekte isim görevinde kullanılır:

-Cafer biraz mırın kırın etmiş olacak ki... (KSİ, s. 227)

-Salih allak bullak olmuş.... (KSİ, s. 386)

-..... her şeyi ıncığına cıncığına kadar bilen bir cin hiç çakmaz mı? (KSİ, s. 20)

2 örnekte sıfat görevinde kullanılır:

-.....bizimki sersem sepet, allak şallak. (KSİ, s. 204)

-Çocuk, yüzü allak şallak gitti çeşmenin başında durdu. (KSİ, s. 100)

6 örnekte zarf görevinde kullanılır:

-.....ortalık allak bullak oldu.... (KSİ, s. 359)

-.....inlemeler gözlerinin önünden karman çorman geçiyordu. (KSİ, s. 308)

-.....karman çorman oldular.... (KSİ, s. 333)

-.....karman çorman dağılıp toplanarak.... (KSİ, s. 333)

-.....çınarın altını zınka zınk doldurdular. (KSİ, s. 384)

2.8. Sayılarla Oluşturulan İkilemeler

1 örnekte isim görevinde kullanılır:

-..... bunlara bir iki demez deliklerinden çıkarıverirdi. (KSİ, s. 234)

7 örnekte sıfat görevinde kullanılır:

-Beş on tane de tavuk alır. (KSİ, s. 206)

-.....ancak binde bir erkeğin başına gelir. (KSİ, s. 205)

-.....bir iki adım attı geriye döndü. (KSİ, s. 182)

-Bir iki patlama sesi geliyorsa da .... (KSİ, s. 150)

-.... birer ikişer hane, üçer beşer hane sığınanlar.... (KSİ, s. 37)

-.....yedi sekiz silahlı adam bulunurdu. (KSİ, s. 427)

-Yedisinden yetmişine kadar herkes. .... (KSİ, s. 336)

16 örnekte zarf görevinde kullanılır:

-... birer ikişer atlayarak dışarıya çıktılar. (KSİ, s. 110)

-.... birer ikişer köye.... yerleştirildiler. (KSİ, s. 127)

-.... konakları birer birer gözden geçirdi. (KSİ, s. 75)

-..... onları birer ikişer evlerine alıyorlar. (KSİ, s. 35)

-Arılar birer ikişer uçtular. (KSİ, s. 50)

-Birer birer ölmeye başladık. (KSİ, s. 83)

-.....merdivenleri ikişer üçer atlayarak...(KSİ, s. 158)

-.....üç gün üç gece kaval çalacaksın. (KSİ, s. 360)

-Şenlik üç gün üç gece sürdü. (KSİ, s. 365)

-.....üç gün üç gece çaldı. (KSİ, s. 361)

-.....bütün şehir yediden yetmişe alanda toplandı. (KSİ, s. 155)

-.....saray yediden yetmişe doldu doldu boşaldı. (KSİ, s. 359)

-.....Hacı Remziyi milli kahraman olaraktan yediden yetmişe karşılamışlardı. (KSİ, s. 295)

-.....kurdu kuşu, geyiği kaplanı, bin pınarı yediden yetmişe insanıyla herkes. ...(KSİ, s. 413)

-....yediden yetmişe ağladılar. (KSİ, s. 41)

-Yediden yetmişe insanlar büyülenmiş... (KSİ, s. 366)

Sonuç

1. Yaşar Kemal'in *Karıncanın Su İçtiği* romanında toplam 1291 adet ikileme görülür. En fazla görülen ikileme çeşidinin aynı sözcüğün tekrarlanmasıyla oluşmuş ikilemeler olduğu görülür (722 örnek). İkinci sırada yakın anlamlı sözcüklerle oluşmuş ikilemeler yer alır (208 örnek). Üçünü sırada zıt anlamlı sözcüklerle oluşmuş ikilemeler yer alır (160 örnek). Dördüncü sırada biri olumlu biri olumsuz sözcükten oluşmuş ikilemeler yer alır (101 örnek). Beşinci sırada biri anlamlı biri anlamsız sözcükten oluşmuş ikilemeler yer alır (63 örnek). Altıncı sırada sayılardan oluşmuş ikilemeler yer alır (24 örnek). Yedinci sırada ikisi de anlamsız sözcüklerden oluşmuş ikilemeler yer alır (11 örnek). Sekizinci sırada ise eş anlamlı sözcüklerle oluşmuş ikilemeler yer alır (2 örnek).

2. Aynı sözcüğün tekrarlanmasıyla oluşmuş ikilemelerden en çok tercih edilen biçim yalın halde bulunan isimlerle oluşmuş ikilemelerdir (336 örnek). İkinci sırada yalın isim+ yönelme durum ekiyle oluşmuş ikilemeler yer alır (154 örnek). Üçüncü sırada fiil çekim ekleriyle oluşmuş ikilemeler yer alır (133 örnek). Dördüncü sırada ayrılma+ yönelme durum ekli ikilemeler yer alır (39 örnek). Beşinci sırada ünlemle oluşmuş ikilemeler yer alır (35 örnek). Altıncı sırada üleştirme sıfatı ile oluşmuş ikilemeler yer alır (23 örnek). Yedinci sırada haber kipi almış ikilemeler (17 örnek). Sekizinci sırada iki farklı haber kipi almış ikilemeler yer alır (13 örnek). Dokuzuncu sırada "mi" soru ekiyle pekiştirme amaçlı kurulmuş ikilemeler yer alır (2 örnek).

3. Aynı sözcüğün tekrarıyla oluşmuş ikilemelerden isim çekim ekleriyle oluşmuş olanlara baktığımızda şu sonuca ulaşılmıştır: Yalın isimle oluşmuş ikilemelerde 212 örnek zarf, 121 örnek sıfat, 3 örnek ise isim görevinde kullanılmıştır. Yalın isim+ yönelme durumu ekli ikilemelerde 95 örnek zarf, 30 örnek isim, 29 örnek sıfat görevinde kullanılmıştır. Ayrılma+ yönelme durum ekli ikilemelerde 36 örnek zarf, 2 örnek isim, 1 örnek sıfat görevinde kullanılmıştır. Üleştirme sıfatı almış ikilemelerde örneklerin tamamı (23 örnek) zarf görevinde kullanılmıştır. "mi" soru ekiyle pekiştirme amaçlı kullanılmış ikilemelerde örneklerin tamamı (2 örnek) zarf görevinde kullanılmıştır.

4. Aynı sözcüğün tekrarıyla oluşmuş ikilemelerden fiil çekim ekiyle oluşturulmuş ikilemelere baktığımızda 133 örnek tespit edilmiştir. Bunların içinden fiilimsilerden oluşan ikilemelerde 93 zarf fiil, 4 sıfat fiil örneğine rastlanır. Haber kiplerinden oluşan ikilemelerde 17 örnek yer alıp, bunlardan 8 örnek belirli geçmiş zaman, 4 örnek emir çekimi, 3 örnek şimdiki zaman çekimi, 2 örnek ise şart çekimi ile ilgilidir.

5. Zıt anlamlı sözcüklerle oluşmuş ikilemelerde 89 örnek zarf, 22 örnek sıfat, 22 örnek çekimli fiil, 27 örnek isim görevinde kullanılmıştır.

6. Biri olumlu biri olumsuz sözcüklerle oluşmuş ikilemelerde, 88 örnek zarf, 12 örnek sıfat, 1 örnek ise çekimli fiil görevinde kullanılmıştır.

7. Yakın anlamlı sözcüklerle oluşmuş ikilemelerde 71 örnek isim, 60 örnek çekimli fiil, 44 örnek zarf, 33 örnek ise sıfat görevinde kullanılmıştır.

8. Eş anlamlı sözcüklerle oluşmuş ikilemelerde 1 örnek isim, 1 örnek fiil görevinde kullanılmıştır.

9. Biri anlamlı biri anlamsız sözcüklerden oluşmuş ikilemelerde, 23 örnek isim, 22 örnek sıfat, 18 örnek zarf görevinde kullanılmıştır.

10. İkisi de anlamsız sözcüklerden oluşmuş ikilemelerde 6 örnek zarf, 3 örnek isim, 2 örnek sıfat görevinde kullanılmıştır.

11. Sayılardan oluşmuş ikilemelerde 16 örnek zarf, 7 örnek sıfat, 1 örnek isim görevindedir.

12. Yaşar Kemal'in *Karıncanın Su İçtiği* romanında toplamda 1291 örnekte görülen ikilemelerden en çok görülen sözcük türü zarflardır (722 örnek). İkinci sırada görülen sözcük türü sıfatlardır (253 örnek). Üçüncü sırada görülen sözcük türü isimlerdir (161 örnek). Dördüncü sırada görülen sözcük türü fiillerdir (114 örnek). Beşinci sırada görülen sözcük türü ünlemlerdir (35 örnek).

13. Dilimizin zengin söz varlığı unsurları arasında yer alan ikilemelerin Yaşar Kemal'in *Karıncanın Su İçtiği* romanında geniş oranda kullanıldığı tespit edilmiştir. 495 sayfalık bir roman için 1291 ikileme sayısı bir hayli fazladır. Bunu Yaşar Kemal'in söz kullanma ustalığı ile açıklamak mümkündür. Halkın içinden olan ve halkın diliyle yazan Yaşar Kemal zengin söz varlığı malzemesini bu eserinde bize sunmuştur.

14. Yaşar Kemal'in *Karıncanın Su İçtiği* romanında görülen ikilemeleri oluşturan sözcüklerin çoğunlukla Türkçe kökenli olduğu tespit edilmiştir. Alıntı sözcükler istisnai denecek derecede azdır.

15. Zengin söz varlığına sahip olan Yaşar Kemal'in diğer eserleri üzerine de söz varlığı çalışması yapılmalıdır. Bu çalışmalar güzel Türkçemizin zaten zengin olan söz varlığı yapısını daha da zenginleştirecektir. Yapılmış olan bu çalışmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

Aksan, D. (2016). *Anlam bilim anlambilim konuları ve Türkçenin anlambilimi.* Ankara: Bilgi Yayınevi.

Atalay, B. (1998). *Divanü Lugat-it Türk tercümesi* (Cilt 1). Ankara: TDK Yay.

Çağatay, S. (1978). Türk lehçeleri üzerine denemeler. *Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları*, 29.

Dilek, F. G. (2004). Altay Türkçesinde ikilemeler. *Bilig*, (28), 83-100.

Eker, S. (2005). *Çağdaş Türk dili.* Ankara: Grafiker Yayınları.

Ergin, M. (2012). *Türk dil bilgisi.* İstanbul: Bayrak Yayınları.

Hatiboğlu, V. (1981). *Türk dilinde ikileme.* Ankara: TDK Yay.

Hengirmen, M. (2002). *Türkçe dilbilgisi.* Ankara: Engin Yayınları.

Kemal, Y. (2002). *Karıncanın su içtiği – bir ada hikâyesi 2*. Adam Yayınları: İstanbul.

Yastı, M. (2007). Türkçe deyimlerde geçen ikilemelerin ses ve şekil özellikleri. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi,* (21), 51-87.

Elektronik Kaynaklar

TDK. Türk Dil Kurumu, https://www.sozluk.gov.tr [Erişim Tarihi: 03.10.2024].

Kısaltmalar

KSİ: Karıncanın Su İçtiği